

**ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
(ΓΕΩΤ.Ε.Ε.)**

**Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ
ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΑ**

Μέλη της Ομάδας Εργασίας

1. Ιωάννης Αυγέρης
2. Ανδρέας Γεωργούδης
3. Κωνσταντίνος Κουρής
4. Χρύσα Ματαρά
5. Σταμάτης Μηλιούδης
6. Δημήτριος Παπαδόπουλος
7. Χαράλαμπος Παπαδόπουλος

Συντονιστής της Ομάδας Εργασίας
Σπυρίδων Γιωτάκης

Αναπληρωτής Συντονιστής της Ομάδας Εργασίας
Βασίλειος Ηλιάδης

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΤΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.....	3
Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ.....	17
ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ – ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ.....	22
Η ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΑΓΕΛΑΔΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ,,.....	27
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ – ΒΙΟΑΣΦΑΛΕΙΑ – ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ.....	30
<i>ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ.....</i>	<i>31</i>
<i>ΕΥΖΩΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ.....</i>	<i>31</i>
<i>ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΠΟΥ ΝΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ.....</i>	<i>32</i>
Η ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ.....	33
Η ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	35
<i>ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.....</i>	<i>36</i>
ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ.....	37
ΜΕΣΗ ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΤΑ ΑΤΟΜΟ.....	39
ΠΟΛΥΔΙΑΣΠΑΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	40
ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ.....	40
<i>ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΣ.....</i>	<i>44</i>
ΕΞΑΓΟΡΕΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ – ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ.....	44
ΕΠΑΝΑΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.....	45
ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΙΔΙΩΝ ΑΓΟΡΑΣ.....	45
ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΤΙΚΕΤΑΣ.....	46
ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΙΜΩΝ ΣΤΟ ΡΑΦΙ.....	46
ΚΑΡΤΕΛ.....	47
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΓΑΛΑ.....	47
<i>ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ.....</i>	<i>48</i>
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΑΣ.....	49

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Κτηνοτροφία της χώρας επηρεάζει καθοριστικά την ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας. Ξεχωριστός είναι επίσης ο ρόλος της Κτηνοτροφίας στη σύνδεση του αγροδιατροφικού τομέα με τον τουρισμό που βασίζεται στην ενίσχυση της παραγωγής τοπικών προϊόντων ζωικής προέλευσης.

Η σημερινή κατάσταση της γαλακτοπαραγωγικής αγελαδοτροφίας περιγράφεται σύντομα ως εξής: Παράγουμε λιγότερο γάλα από την ποσόστωση που δικαιούμαστε, με τάση μείωσης (Πίνακας 1 και Διάγραμμα 1), καταναλίσκουμε ως φρέσκο παστεριωμένο μόνον ένα μέρος από αυτό που παράγουμε και εισάγουμε μεγάλες ποσότητες με τη μορφή γάλακτος υψηλής παστερίωσης ή για παραγωγή τυριών και επιδορπίων.

Εφόσον όμως ακολουθούμε πολιτική στήριξης του αγροδιατροφικού τομέα, ενίσχυσης της παραγωγής τοπικών προϊόντων και σύνδεσης της προσφοράς τους με την τουριστική βιομηχανία και τον αγροτουρισμό, θα πρέπει να οργανώσουμε την πρωτογενή παραγωγή σε σύγχρονες βάσεις με στόχο την ποιότητα της πρώτης ύλης, την ευζωία των ζώων και την προστασία του περιβάλλοντος. Θα πρέπει επίσης να πάρουμε τα κατάλληλα μέτρα ώστε η βιομηχανία και οι αλυσίδες διάθεσης να προσαρμοσθούν πλήρως στις νέες συνθήκες όπου περιλαμβάνονται, η μείωση της διαφοράς μεταξύ τιμής παραγωγού και καταναλωτή, η αναγραφή στις συσκευασίες της χώρας προέλευσης της πρώτης ύλης, ο διαχωρισμός στα σημεία πώλησης του φρέσκου παστεριωμένου από τα λοιπά γάλατα με μεγαλύτερη διάρκεια ζωής και η τήρηση των ισοζυγίων.

Το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.) λόγω της αποστολής του ενδιαφέρεται άμεσα για την πορεία του συνόλου της κτηνοτροφίας της χώρας μας. Η μελέτη για την Κατάσταση της Γαλακτοπαραγωγικής Αγελαδοτροφίας της οποίας τα αποτελέσματα παρουσιάζονται ακολούθως είναι μια προσπάθεια καταγραφής της κατάστασης, αναγνώρισης των υφιστάμενων προβλημάτων και υποβολής προτάσεων για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του κλάδου.

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΠΟΣΟΣΤΩΣΕΙΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΑΓΕΛΑΔΑΣ
ΣΤΗΝ Ε.Ε. (χιλιάδες τόνοι)**

ΧΩΡΕΣ	1999/00	2008/09	99/00 έως 08/09 σε %
Ελλάδα	675	837	+24,0
Πορτογαλία	1872	1.988	+6,2
Ισπανία	5.917	6.239	+5,4
Ιταλία	10.314	10.741	+4,1
Λουξεμβούργο	269	279	+3,7
Αυστρία	2.749	2.848	+3,6
Ηνωμένο Βασίλειο	14.603	15.125	+3,6
Βέλγιο	3.310	3.427	+3,5
Γαλλία	24.236	25.091	+3,5
Ολλανδία	11.075	11.466	+3,5
Φινλανδία	2.407	2.492	+3,5
Γερμανία	27.865	28.847	+3,5
Δανία	4.455	4.613	+3,5
Σουηδία	3.303	3.420	+3,5
Ιρλανδία	5.342	5.504	+3,0
Ευρωπαϊκή ένωση-15	118.392	122.917	+3,8
	2005/06	2007/08	05/06 έως 07/09 σε %
Λιθουανία	1.520	1.739	+14,4
Σλοβενία	518	588	+13,5
Ουγγαρία	1.802	2.030	+12,7
Πολωνία	8.638	9.568	+10,8
Λετονία	678	743	+9,6
Ισλανδία	605	659	+8,9
Σλοβακία	1.005	1.062	+5,7
Κύπρος	141	148	+5,0
Τσεχία	2.679	2.793	+4,3
Μάλτα	49	50	+2,0
Ευρωπαϊκή ένωση-25	135.551	142.294	+5,0
Ρουμανία		3.118	
Βουλγαρία		999	
Ευρωπαϊκή ένωση-27		146.411	

ΤΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Η γαλακτοπαραγωγική αγελαδοτροφία της χώρας μας βασίζεται σε μικρό πληθυσμό παραγωγικών ζώων, σε σχέση με τον πληθυσμό των μικρών γαλακτοπαραγωγικών μηρυκαστικών, είναι όμως ο πλέον προηγμένος κλάδος της κτηνοτροφίας μας. Η συμβολή της στην Ακαθάριστη Αξία της Ζωικής Παραγωγής ανέρχεται σε 20% περίπου και μαζί με την κρεοπαραγωγική αγελαδοτροφία είναι ο δεύτερος μετά την αιγοπροβατοτροφία σημαντικός κλάδος της ζωικής παραγωγής ενώ η συμβολή του στην Ακαθάριστη Αξία της Αγροτικής Παραγωγής ανέρχεται σε 27% περίπου.

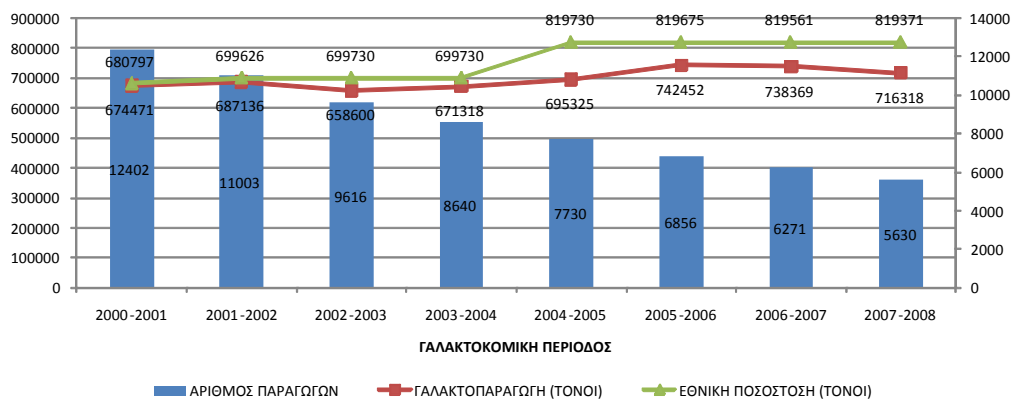
Με βάση τα στοιχεία του ΥΠΑΑΤ (2009) ο συνολικός αριθμός αγελάδων γαλακτοπαραγωγής στη χώρα μας ανέρχεται σε 154.000 κεφαλές αποκλειστικά σχεδόν της ασπρόμαυρης φυλής Χολστάιν. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 ο αντίστοιχος αριθμός είναι 24.248.000 κεφαλές, δηλαδή στην Ελλάδα εκτρέφεται το 0,64% των συνόλου των γαλακτοπαραγωγικών αγελάδων (Πίνακας 2).

Ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων όπου εκτρέφονται αγελάδες γαλακτοπαραγωγής στη χώρα μας μειώνεται δραματικά κάθε χρόνο και, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του Ελληνικού Οργανισμού Γάλακτος και Κρέατος (ΕΛΟΓΑΚ-2009), έχουν απομείνει 4933 παραγωγοί, από τους οποίους όμως μόνον 3000 περίπου διατηρούν μονάδες με ικανοποιητικό μέγεθος και κατάλληλη συγκρότηση (Διαγράμματα 2,3 και 4).

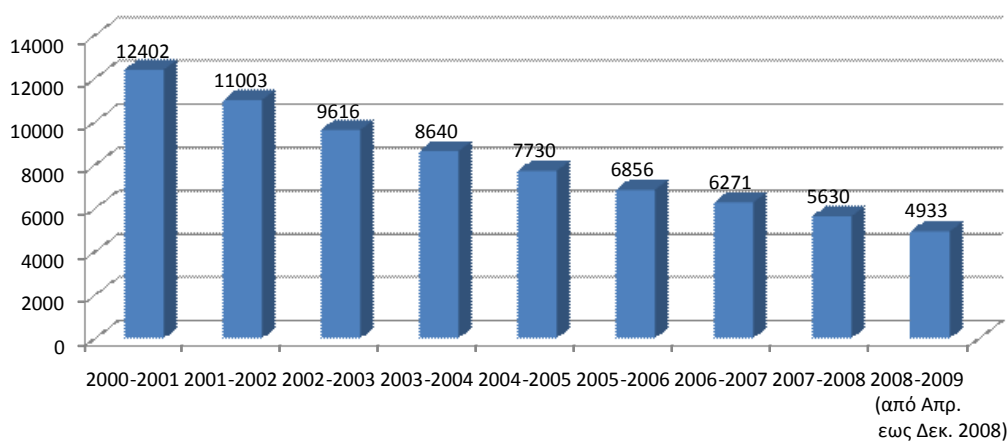
ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΑΓΕΛΑΔΕΣ ΧΩΡΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
(χιλιάδες κεφαλές)

Χώρα	2007	2008
Αυστρία	524,500	530,200
Βέλγιο	524,300	517,800
Βουλγαρία	335,900	314,700
Κύπρος	23,700	23,600
Τσεχία	407,400	399,700
Δανία	551,000	566,000
Εσθονία	103,000	100,400
Φινλανδία	296,100	288,400
Γαλλία	3.758,500	3.793,600
Γερμανία	4.087,300	4.229,100
Ελλάδα	150,000	154,000
Ουγγαρία	266,000	263,000
Ιρλανδία	1.087,500	1.104,800
Ιταλία	1.839,000	1.830,700
Λετονία	180,400	170,400
Λιθουανία	404,500	394,700
Λουξεμβούργο	40,200	45,900
Μάλτα	7,500	7,200
Ολλανδία	1.490,000	1.587,000
Πολωνία	2.677,300	2.696,900
Πορτογαλία	305,700	300,700
Ρουμανία	1.572,900	1.483,300
Σλοβακία	180,200	173,900
Σλοβενία	117,200	113,400
Ισπανία	903,300	888,300
Σουηδία	365,700	365,600
Ηνωμένο Βασίλειο	1.977,000	1.903,000
Ευρώπη-15	17.900,100	18.105,100
Ευρώπη-25	22.267,300	22.448,400
Ευρώπη-27	24.176,100	24.246,300

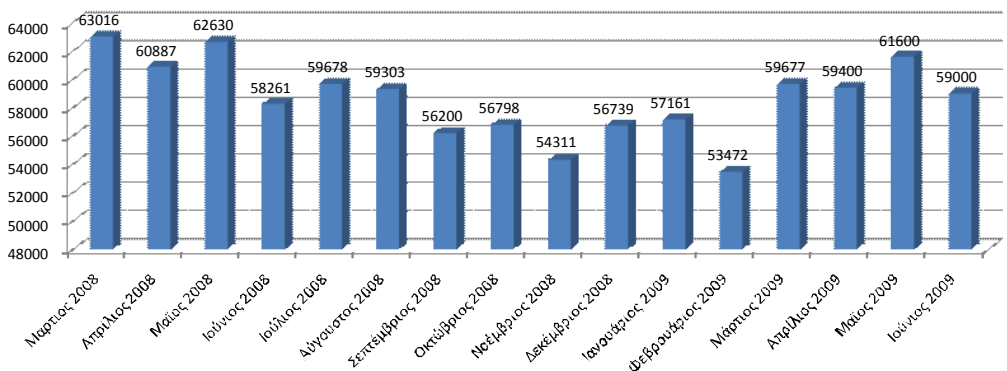
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3 . ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΑΝΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4. ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΑΝΑ ΜΗΝΑ (2008 – 2009, ΤΟΝΟΙ)

Η σύγχρονη Ελληνική επιχειρηματική γαλακτοπαραγωγική αγελαδοτροφία συγκεντρώνεται, ως προς τον αριθμό των παραγωγικών ζώων, κυρίως στην Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας (42,8%), την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (15,40%), τη Θεσσαλία (12,5%), τη Δυτική Μακεδονία (10,3%), τη Δυτική Ελλάδα (5,8%) και την Ήπειρο (5,7%), που αντιπροσωπεύουν συνολικά ποσοστό 95,2% του συνολικού εκτρεφόμενου πληθυσμού. Όλες οι λοιπές Περιφέρειες της χώρας συγκεντρώνουν το υπόλοιπο ποσοστό, δηλαδή 4,8 % του εκτρεφόμενου πληθυσμού.

Ως προς τον αριθμό των αγελαδοτροφικών μονάδων τα αντίστοιχα ποσοστά στις Περιφέρειες είναι: Κεντρική Μακεδονία (27,4%), Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (15,4%), Θεσσαλία (12,6%), τη Δυτική Μακεδονία (17,7%), τη Δυτική Ελλάδα (8,5%) και την Ήπειρο (4,4%), που αντιπροσωπεύουν συνολικά ποσοστό 86,0% του συνολικού αριθμού των μονάδων. Όλες οι λοιπές Περιφέρειες της χώρας συγκεντρώνουν το υπόλοιπο ποσοστό, δηλαδή 14,0% των αγελαδοτροφικών μονάδων γαλακτοπαραγωγής. Η διαφορά στα ποσοστά μεταξύ αριθμού παραγωγικών ζώων και αγελαδοτροφικών μονάδων οφείλεται στον μεγάλο αριθμό μικρών εκμεταλλεύσεων στη Δυτική Ελλάδα και το Νότιο Αιγαίο (Πίνακες 3 και 4).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΑΣ (2009)	
Πληθυσμός αγελάδων γαλακτοπαραγωγής	154.000
Αριθμός εκμεταλλεύσεων	4.933
Παραγόμενη ποσότητα γάλακτος (τόνοι)	716.315
Ποσόστωση (κατανομή χωρίς το 1,0% για το έτος 2009) – (τόνοι)	837.000

Οι αγελάδες γαλακτοπαραγωγής στην Ελλάδα, εκτρέφονται σε συνθήκες μέτριου έως υψηλού επιπέδου εισροών. Το 65% από τις μονάδες, ανήκουν σε αυτό το παραγωγικό σύστημα, στο οποίο η διατροφή αποτελείται κυρίως από ενσίρωμα καλαμποκιού που προσφέρεται στις αγελάδες σε συνδυασμό με σημαντικά ποσοστά συμπυκνωμένων τροφών. Αυτό το εντατικό σύστημα εκτροφής επικρατεί, ενώ το εκτατικό ή ημιεντατικό σύστημα που φθίνει, περιορίζεται στα νησιά και στις πολύ μικρές αγελαδοτροφικές μονάδες. Όσον αφορά στο μέγεθος των μονάδων και τις αποδόσεις τους κατά τις τελευταίες δεκαετίες, έχουν λάβει χώρα σημαντικές αλλαγές. Η παραγωγή γάλακτος συγκεντρώνεται σε λιγότερες αλλά μεγαλύτερες μονάδες που εφαρμόζουν εντατικά

συστήματα παραγωγής και απαντώνται σε καλές γεωργικές περιοχές που γειτονεύουν, με τις μεγάλες γαλακτοβιομηχανίες της χώρας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΑΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (ΠΟΣΟΣΤΑ, % , ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ)	
Κ. Μακεδονία	
Πληθυσμός ζώων	42,8
Εκμεταλλεύσεις	27,4
Ποσότητα γάλακτος	44,0
Αν. Μακεδονία και Θράκη	
Πληθυσμός ζώων	15,4
Εκμεταλλεύσεις	15,4
Ποσότητα γάλακτος	15,0
Δυτ. Μακεδονία	
Πληθυσμός ζώων	10,3
Εκμεταλλεύσεις	17,7
Ποσότητα γάλακτος	9,0
Θεσσαλία	
Πληθυσμός ζώων	12,5
Εκμεταλλεύσεις	12,6
Ποσότητα γάλακτος	13,0
Ήπειρος	
Πληθυσμός ζώων	5,7
Εκμεταλλεύσεις	4,4
Ποσότητα γάλακτος	3,6
Δυτική Ελλάδα	
Πληθυσμός ζώων	5,8
Εκμεταλλεύσεις	8,5
Ποσότητα γάλακτος	5,4
Λοιπές Περιφέρειες	
Πληθυσμός ζώων	4,8
Εκμεταλλεύσεις	14,0
Ποσότητα γάλακτος	10,0

Στους Πίνακες 3 και 5 παρουσιάζονται πληθυσμιακές χαρακτηριστικές τιμές του συνολικού πληθυσμού και ορισμένα παραγωγικά χαρακτηριστικά του ελεγχόμενου πληθυσμού των αγελάδων γαλακτοπαραγωγής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΤΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΑΣ (ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΩΝ ΑΓΕΛΑΔΩΝ-2009)		
Παραγωγικά χαρακτηριστικά	Μέσος όρος	Τυπική Απόκλιση
Πραγματική Γαλακτοπαραγωγή (χγρ.)	10317	14001
Γαλακτοπαραγωγή 305 ημερών (χγρ.)	8742	1029
Διάρκεια Γαλακτοπαραγωγής (ημέρες)	365	102
Ηλικία πρώτου τοκετού (μήνες)	27.4	3.9
Ηλικία κατά την απομάκρυνση (μήνες)	45.4	20.7
Μεσοδιάστημα τοκετών (ημέρες)	422	101
Αριθμός γαλακτικών περιόδων κατά την απομάκρυνση (μήνες)	2.7	1.7

Στο πλαίσιο της μελέτης για την κατάσταση της Ελληνικής Αγελαδοτροφίας συγκεντρώθηκαν στοιχεία με ερωτηματολόγια που στάλθηκαν στις Διευθύνσεις Αγροτικής Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στον Πίνακα 6. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της επεξεργασίας, η ηλικία των αρχηγών των εκμεταλλεύσεων είναι σε ποσοστό 69% μέχρι 55 ετών, το μορφωτικό τους επίπεδο σε ποσοστό 44% σε επίπεδο γυμνασίου-λυκείου, ποσοστό 84% των αρχηγών ασκούν την αγελαδοτροφία κατά κύριο επάγγελμα, σε ποσοστό 89% των εκμεταλλεύσεων απασχολούνται και 1-2 μέλη της οικογένειας και σε ποσοστό 68% των εκμεταλλεύσεων οι αγελαδοτροφικές μονάδες διαθέτουν μέχρι 100 ιδιόκτητα στρέμματα. Στις αγελαδοτροφικές μονάδες απασχολούνται σε ποσοστό 95% 1-4 εργατικά χέρια, γεγονός που δείχνει τη δυνατότητα του κλάδου να δημιουργεί θέσεις εργασίας. Είναι χαρακτηριστικό επίσης πως 25% των ζώων απομακρύνεται κάθε χρόνο για χαμηλές αποδόσεις και κακή αμελκτικότητα ενώ το ποσοστό απομάκρυνσης για στείρωση, μαστίτιδα και μολυσματικές ασθένειες ανέρχεται σε 59%. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές τα περιθώρια επιλογής των κατάλληλων ζώων αντικατάστασης περιορίζονται σημαντικά.

**ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΑΣ**

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΦΡΑΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΚΑΘΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ – ΤΟ
ΙΔΙΟ ΙΣΧΥΕΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΓΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΤΙΜΕΣ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΕΥΝΑΣ		ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ
ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ	0-40	17	42	0
	40-55	52	80	20
	55 και άνω	31	80	10
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	51	90	0
	ΓΥΜΝΑΣΙΟ-ΛΥΚΕΙΟ	44	78	10
	ΑΕΙ-ΤΕΙ	5	40	0
Η ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΕΙΝΑΙ ΚΥΡΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΝΑΙ	84	100	50
	ΌΧΙ	16	50	0
ΠΟΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΓΗ (ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΑ) ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ	0-50	41	100	0
	51-100	27	100	0
	101-200	13	40	0
	201 & ΑΝΩ	19	86	0
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ	50	95	0
	ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΡΕΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ	40	99	5
	ΚΡΕΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ (ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΠΑΧΥΝΣΗ ΜΟΣΧΩΝ)	10	40	0
ΠΟΣΑ ΑΤΟΜΑ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗ ΜΟΝΑΔΑ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	1-2	81	100	45
	3-4	14	55	0
	5-10	4	5	0
	10 ΚΑΙ ΑΝΩ	1	7	0
ΠΟΣΟΙ ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ ΕΙΝΑΙ:	ΕΛΛΗΝΕΣ	15	80	0
	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	85	100	20
	ΑΝΤΡΕΣ	96	100	80
ΠΟΣΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ	1-2	89	100	60
	3-4	10	40	0
	5-10	0	0	0
	10 ΚΑΙ ΑΝΩ	1	7	0

ΤΗΡΟΥΝΤΑΙ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΤΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ;	ΝΑΙ	75	100	0
	ΌΧΙ	25	100	0
ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΣΕ ΠΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΙ ΣΤΟ ΝΑΙ;		31	100	0
ΓΙΝΕΤΑΙ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ;	ΝΑΙ	34	100	0
	ΌΧΙ	66	100	0
ΑΙΤΙΕΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΕΛΑΔΩΝ	ΧΑΜΗΛΗ ΑΠΟΔΟΣΗ	21	60	5
	ΣΤΕΙΡΟΤΗΤΑ	18	40	0
	ΜΟΛΥΣΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ	27	90	0
	ΜΑΣΤΙΤΙΔΑ	14	25	0
	ΚΑΚΗ ΑΜΕΛΚΤΙΚΟΤΗΤΑ	4	24	0
	ΆΛΛΟΙ ΛΟΓΟΙ	16	70	0
ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ	ΧΟΝΔΡΟΕΙΔΕΙΣ	67	90	40
	ΣΥΜΠΥΚΝΩΜΕΝΕΣ	33	60	10
ΕΙΔΟΣ ΕΝΣΙΡΩΜΑΤΟΣ	ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ	76	100	0
	ΆΛΛΟ	24	95	0
ΣΤΑΥΛΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΚΛΕΙΣΤΟΣ ΜΕ ΔΕΜΕΝΑ ΤΑ ΖΩΑ	18	90	0
	ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ (ΧΩΡΙΣ ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ)	57	93	10
	ΜΕ ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ (ΚΟΥΚΕΤΕΣ)	25	55	0
ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΝΤΑΧΘΕΙ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ, ΤΟΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ Ή ΤΟΝ ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟ	ΝΑΙ	53	90	6
	ΌΧΙ	47	94	10
ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΜΕΛΚΤΗΡΙΟΥ	ΚΑΔΟΙ	19	60	0
	ΣΕΙΡΙΑΚΟ (ΟΛΟΙ ΟΙ ΤΥΠΟΙ)	79	100	40
	ΠΕΡΙΣΤΡΕΦΟΜΕΝΟ	2	20	0
	ΡΟΜΠΟΤ	0	0	0
ΧΡΗΣΗ ΑΥΤΟΜΑΤΩΝ ΤΑΪΣΤΡΩΝ	ΝΑΙ	16	40	0
	ΌΧΙ	84	100	0

Όσον αφορά στη διαθεσιμότητα γεωργικής γης, οι μονάδες γαλακτοπαραγωγής δεν διαθέτουν σημαντική απαραίτητα καλλιεργήσιμη έκταση, ή αν διαθέτουν αυτή δεν επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες της μονάδας σε χονδροειδείς και συμπυκνωμένες ζωτροφές. Ελάχιστοι κτηνοτρόφοι έχουν διαθέσιμη βοσκή για συμπληρωματική διατροφή διάρκειας 3 έως 4 μηνών. Έτσι, οι δυνατότητες βόσκησης είναι από ελάχιστες μέχρι μηδενικές. Η αυτάρκεια των αγελαδοτροφικών μονάδων γαλακτοπαραγωγής σε χονδροειδείς τροφές, ποικίλει από 0 έως 50%.

Προκειμένου να συλλεχθούν πληροφορίες για τα μεγέθη των αγελαδοτροφικών μονάδων στάλθηκαν στις Διευθύνσεις Κτηνιατρικής των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων ερωτηματολόγια τα οποία περιλάμβαναν τον αριθμό των αγελάδων γαλακτοπαραγωγής ηλικίας μεγαλύτερης των 24 μηνών, κατάταξη των μονάδων σε μεγέθη 1-19, 20-49, 50-99, 100-199 και ≥ 200 αγελάδων καθώς ο αριθμός των παραγωγών. Επειδή δεν έγινε δυνατό να συγκεντρωθούν με τον τρόπο αυτό οι αγελαδοτροφικές δηλαδή ο πραγματικός αριθμός των συστεγασμένων μονάδων, έγινε προσπάθεια συγκέντρωσης των πληροφοριών με επιτόπου μεταβάσεις στους περισσότερο γαλακτοπαραγωγικούς νομούς. Οι συστεγάσεις, σύμφωνα με εκτιμήσεις από τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε ποικίλουν σημαντικά από νομό σε νομό. Σε ορισμένους, όπως στο νομό Θεσσαλονίκης εκτιμώνται σε ποσοστό 40 έως 50%, σε άλλους όπως στη Ροδόπη και τα νησιά σε 5 έως 10%, ενώ ο μέσος όρος εκτιμάται σε 20-30% των κωδικών.

Διευκρινίζεται ότι ο κάθε κωδικός αντιστοιχεί σε ένα φυσικό πρόσωπο, ενώ η κτηνοτροφική μονάδα - εγκατάσταση μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερους του ενός κωδικούς οι οποίοι συστεγάζονται.

Τα αποτελέσματα (στοιχεία του ΥΠΑΑΤ, 2009) έχουν ως ακολούθως (βλ. επίσης και Διαγράμματα 5,6,7,8,9,10,11 και 12).

- Υπάρχουν συνολικά 7927 κωδικοί που κατανέμονται σε κλάσεις μεγεθών ως εξής: από 0 έως 19 αγελάδες, 5922, από 20 έως 49, 987, από 50 έως 99, 625, από 100 έως 199, 279 και από 200 αγελάδες και άνω, 113 κωδικοί. Επειδή όμως 2006 κωδικοί είναι ανενεργοί (πρόκειται για κωδικούς με μηδενικό αριθμό αγελάδων) το σύνολο γίνεται 5920 και οι κωδικοί με τα αντίστοιχα ποσοστά στις κατηγορίες που αναφέραμε είναι: στην κατηγορία (- 19 αγελάδες) 3849 κωδικοί και ποσοστό 65%, στην κατηγορία (20 – 49 αγελάδες) 1006 κωδικοί και ποσοστό 17%, στην κατηγορία (50 – 99 αγελάδες) 651 κωδικοί και ποσοστό 11%, στην κατηγορία (100 – 199

αγελάδες) 296 κωδικοί και ποσοστό 5 % και τέλος στην κατηγορία (200 – και περισσότερες αγελάδες) 1183 κωδικοί και ποσοστό 2%.

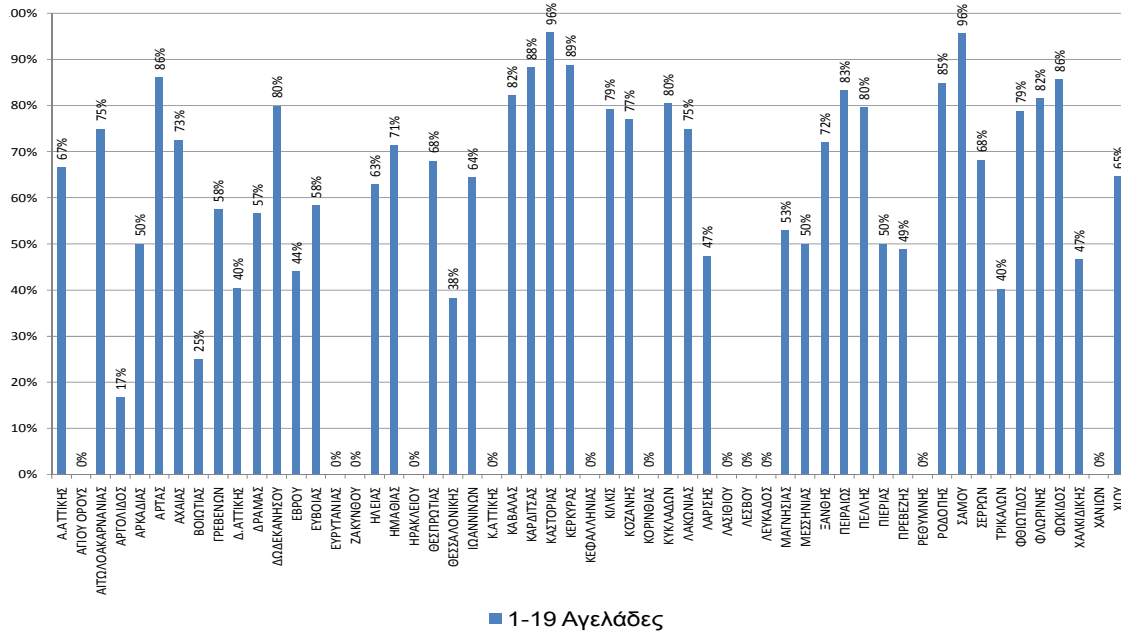
- Ένα ποσοστό 7% περίπου των κωδικών (392 κωδικοί) έχει μέγεθος από 100 αγελάδες και άνω και περιλαμβάνει το 38% περίπου του πληθυσμού των μοσχίδων και αγελάδων γαλακτοπαραγωγής (57000 ζώα περίπου). Οι κωδικοί αυτοί παράγουν τον 44% περίπου της συνολικής παραγωγής ποσότητας γάλακτος. Οι κωδικοί με 200 και άνω αγελάδες αντιστοιχούν σε ένα ποσοστό λίγο μικρότερο από το 2% (113 κωδικοί) και εκτρέφουν το 16% του πληθυσμού των μοσχίδων και αγελάδων γαλακτοπαραγωγής (2400 ζώα περίπου). Οι κωδικοί αυτοί που αντιστοιχούν στις πολύ μεγάλες μονάδες παράγουν το 20% περίπου της συνολικής ποσότητας γάλακτος.
- Οι κωδικοί μεγέθους μέχρι 100 αγελάδων αποτελούν το 93% % του συνόλου (5528 κωδικοί από 5920 ενεργούς), εκτρέφουν το 62 % του πληθυσμού των μοσχίδων και αγελάδων (94000 ζώα περίπου) και παράγουν το 46% της συνολικής ποσότητας γάλακτος. Οι κωδικοί μεγέθους 20 -100 αγελάδων αποτελούν ποσοστό 27% (1612 κωδικοί), εκτρέφουν το 44 % του συνολικού πληθυσμού (66 000 περίπου ζώα) και παράγουν το 43% του γάλακτος.
- Θα πρέπει να λάβουμε υπόψη πως οι πραγματικές εκμεταλλεύσεις μπορούν να έχουν μεγαλύτερα μεγέθη εξαιτίας της συστέγασης περισσότερων κωδικών στην ίδια επιχείρηση.

Αν συνδυάσουμε και τα στοιχεία τα σχετικά με την ηλικία, μόρφωση κλπ. των παραγωγών που αναφέραμε στα αποτελέσματα του πρώτου ερωτηματολογίου, η συνολική γενική εικόνα δείχνει πως ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των εκμεταλλεύσεων και του πληθυσμού βρίσκεται σε πολύ μικρές (μέχρι 20 αγελάδες) ή μικρές έως μέσου μεγέθους (από 20 έως 100 αγελάδες). Οι μικρές μονάδες (20 έως 50 αγελάδες) καταλαμβάνουν ποσοστό 17% και εκτρέφουν 26000 ζώα δηλαδή το 27% του συνολικού πληθυσμού. Φαίνεται πως αυτές οι οικογενειακές εκμεταλλεύσεις διοικούνται σε πολλές περιπτώσεις από νέα ή μέσης ηλικίας άτομα με ικανοποιητικό μορφωτικό επίπεδο, χρησιμοποιούν την οικογενειακή εργασία και διαθέτουν ικανοποιητικές εκτάσεις για παραγωγή σημαντικού μέρους των απαιτούμενων ζωοτροφών.

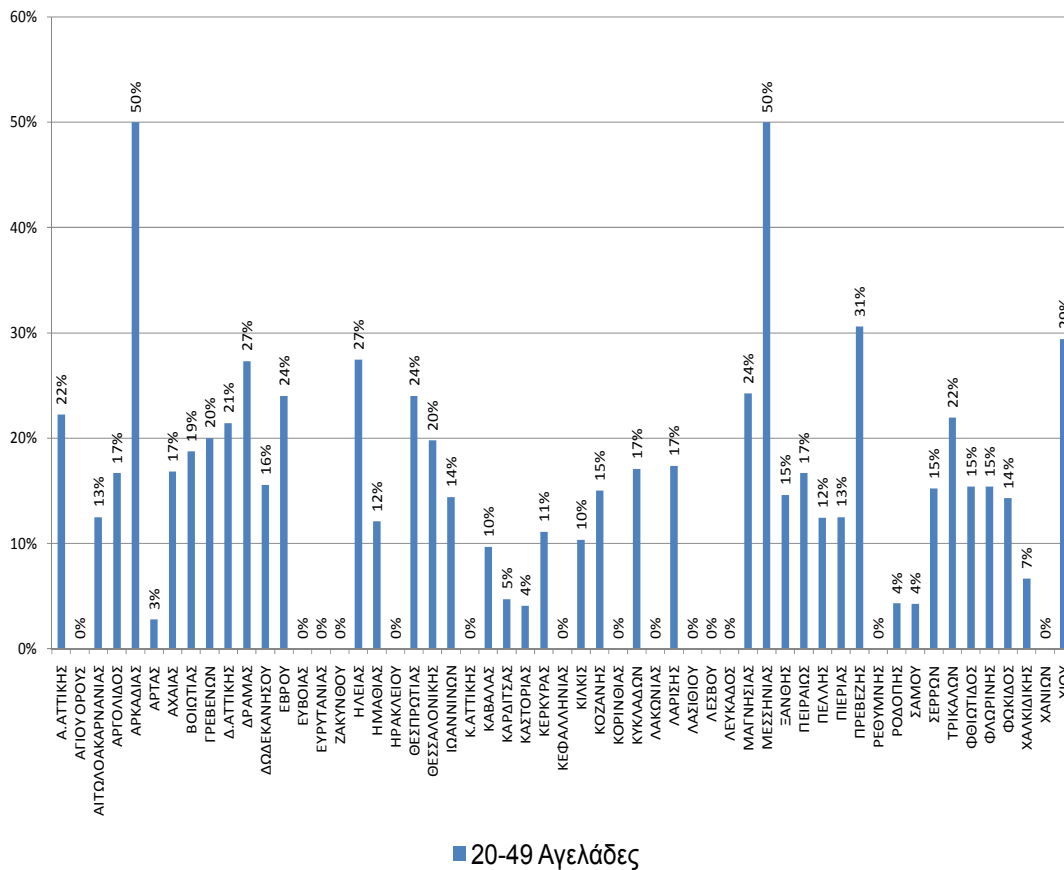
Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του ΕΛΟΓΑΚ (2009) ο αριθμός κωδικών που προμηθεύει γάλα στις βιομηχανίες είναι 5076. Η διαφορά από τα στοιχεία του ΥΠΑΑΤ είναι $5922 - 5076 = 846$ κωδικοί που πιθανόν να προκύπτει επειδή ένας αριθμός παραγωγών παραδίδει γάλα κάτω από έναν κωδικό για να επιτύχει καλλίτερη τιμή λόγω πριμ

ποσότητας. Από τους κωδικούς αυτούς το γαλακτοκομικό έτος 2008 - 2009 παραδόθηκαν στις γαλακτοβιομηχανίες 698814 τόνοι γάλα.

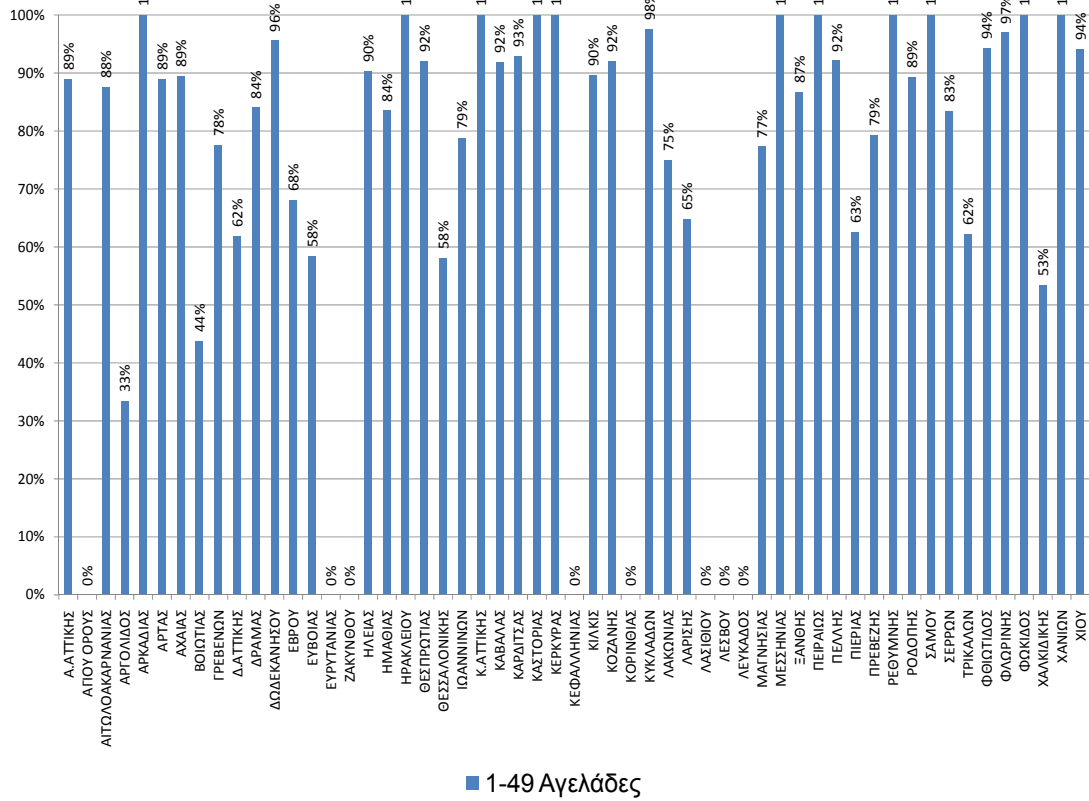
ΙΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5. ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ (ΚΛΑΣΕΙΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ) ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ

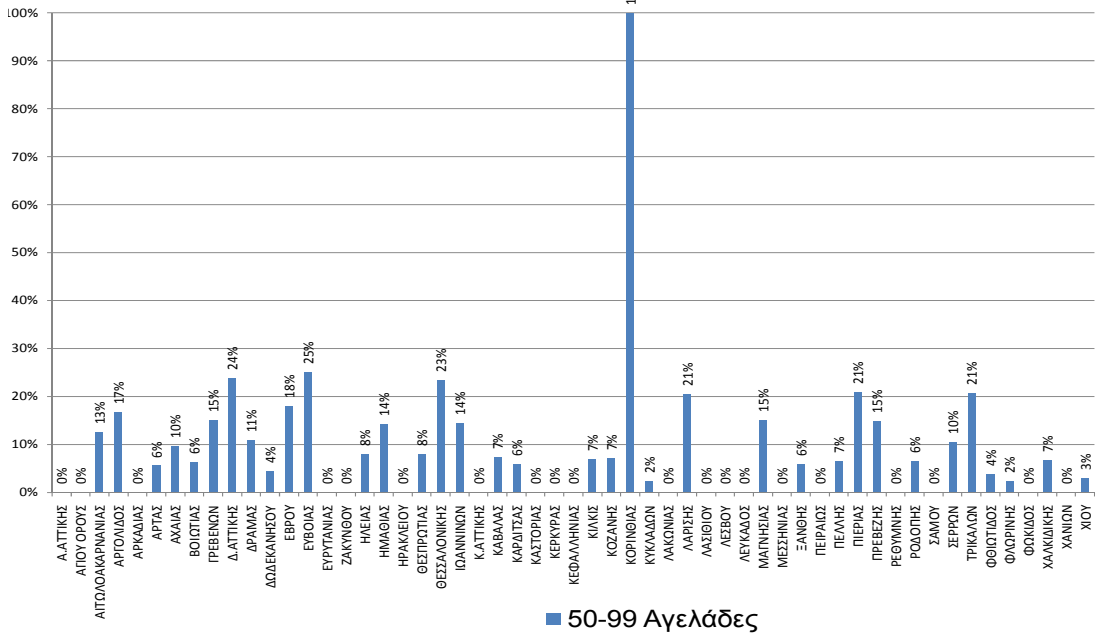
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6. ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ (ΚΛΑΣΕΙΣ ΜΕΓΕΘΩΝ) ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ

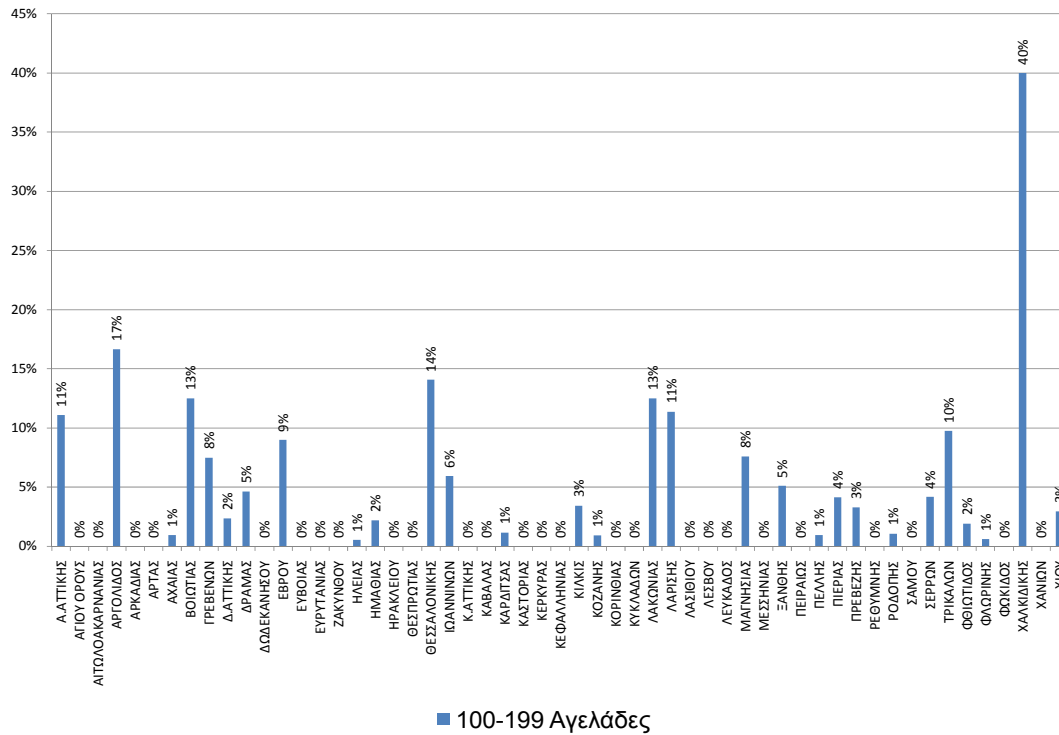
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7. ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ (ΚΛΑΣΕΙΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ) ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ

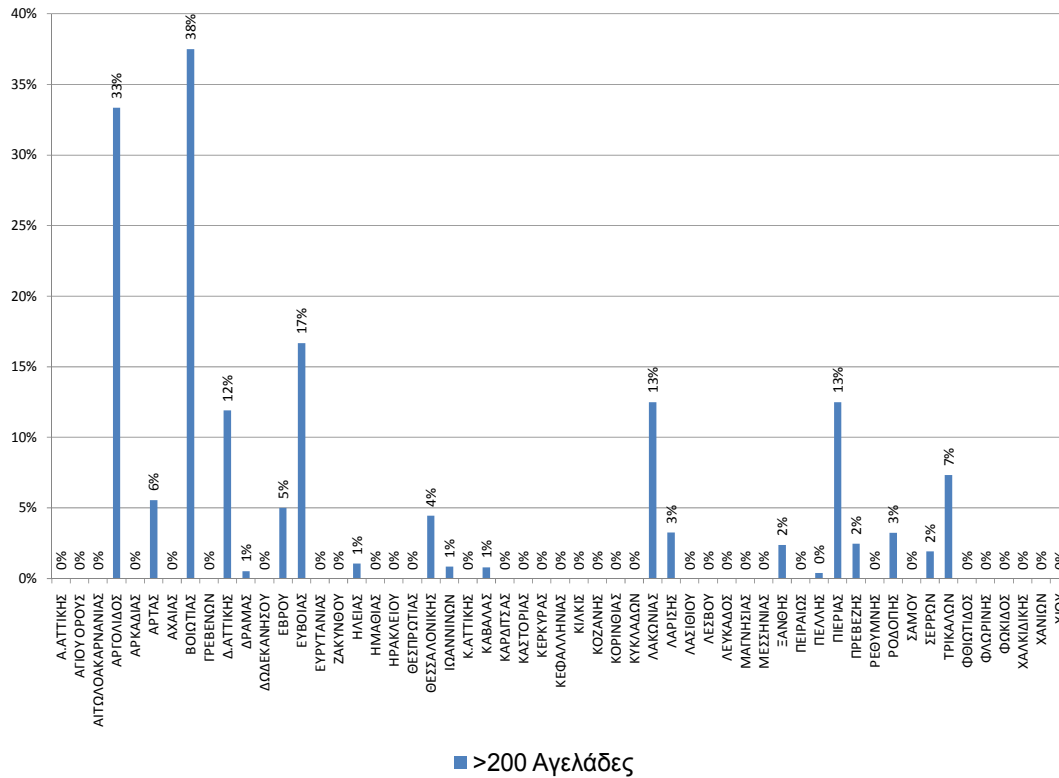
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8. ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ (ΚΛΑΣΕΙΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ) ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ

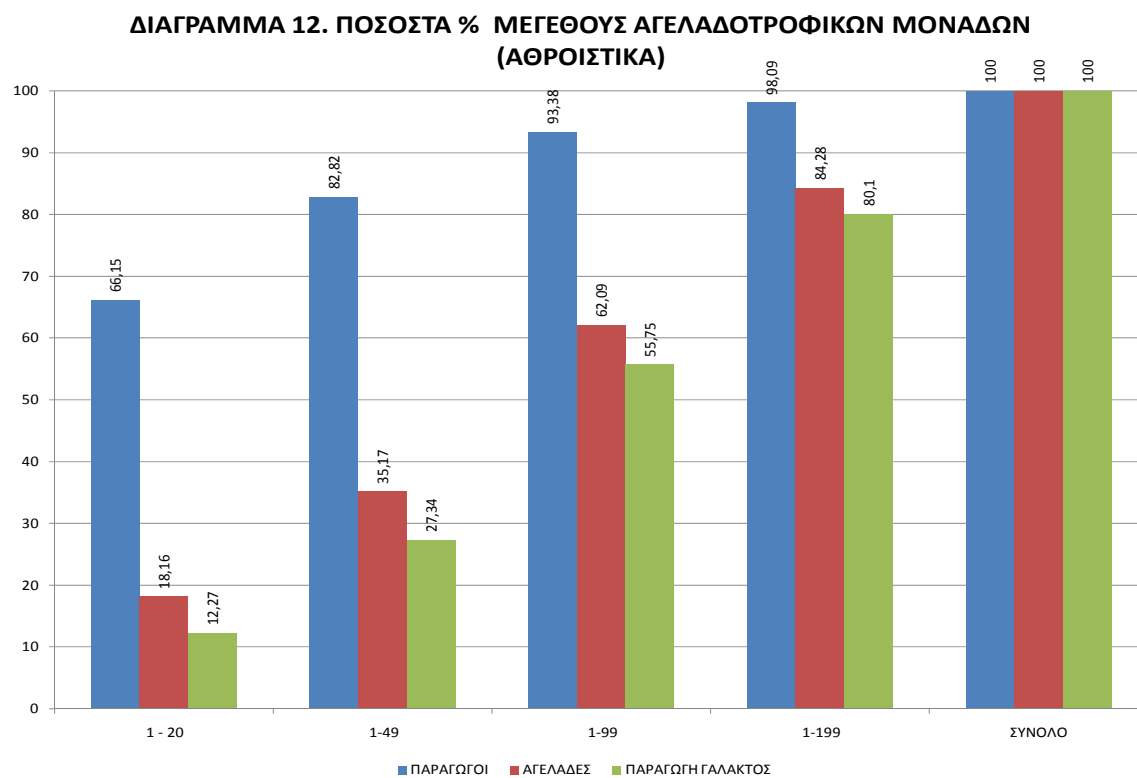
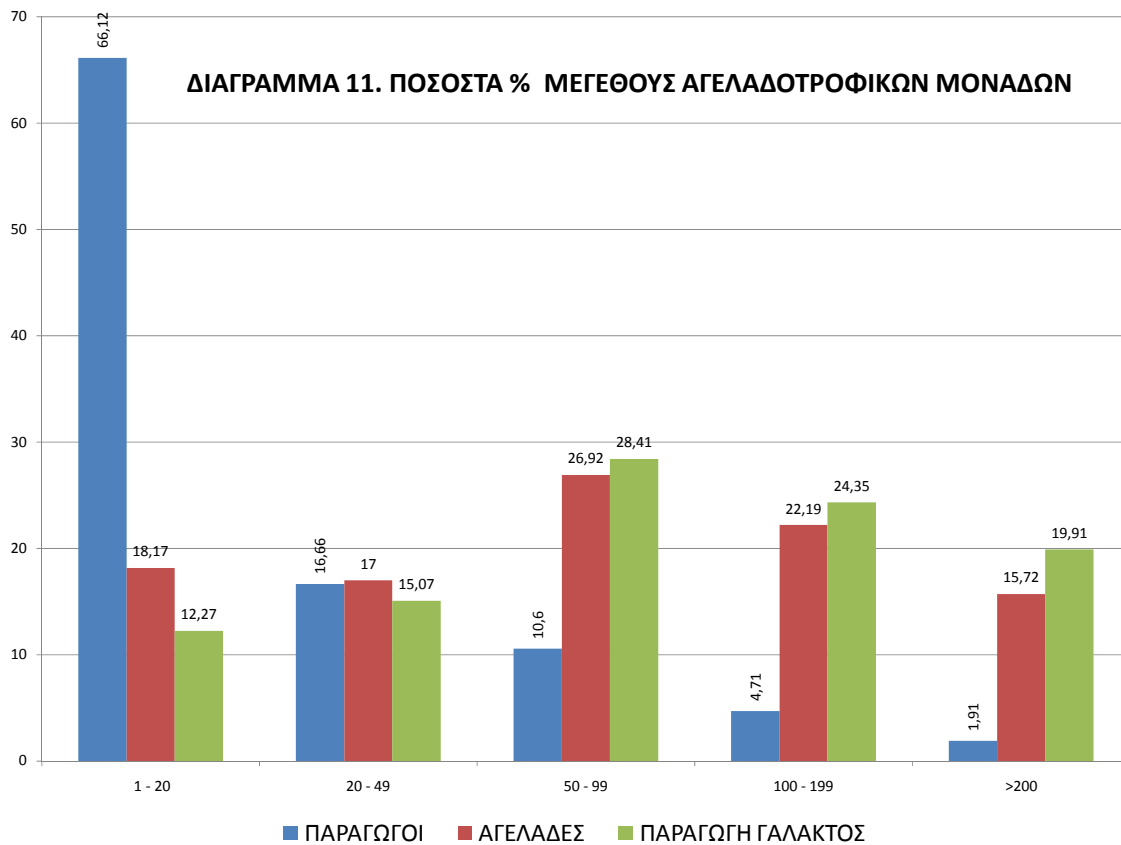

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9. ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ (ΚΛΑΣΕΙΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ) ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10. ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ (ΚΛΑΣΕΙΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ) ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ

Από τα στοιχεία του ΥΠ.Α.Α.Τ. που διαθέτουμε, φαίνεται πως 65% των ενεργών κωδικών ανήκει στην κατηγορία μεγέθους μέχρι 19 αγελάδες ενώ η παρουσία αυτού του μεγέθους σε όλους τους νομούς της χώρας είναι υψηλή και κυμαίνεται μεταξύ 17% στην Αργολίδα και 96% στην Καστοριά και στα Νησιά των Κυκλάδων. Ορισμένοι κωδικοί βρίσκονται κάτω από την ίδια στέγη δηλαδή αποτελούν μία κοινή εκμετάλλευση και συνεπώς ένας αριθμός κωδικών συγκροτούν στην πραγματικότητα μεγαλύτερες εκμεταλλεύσεις.

Όσον αφορά στο ερώτημα, πόσες αγελάδες εκτρέφονται, τα στοιχεία των κτηνιατρικών διευθύνσεων (2009) δίνουν 123100 θηλυκά ζώα με ηλικία μεγαλύτερη των 24 μηνών. Σε αυτόν προστίθενται και 22974 θηλυκά ζώα με ηλικία μεταξύ 12 και 24 μηνών. Συνολικά πρόκειται για 146074 θηλυκά ζώα, όσος είναι περίπου ο αριθμός των αγελάδων που δίνουμε στις στατιστικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αν όμως λάβουμε υπόψη ότι, όλα τα ζώα άνω των 24 μηνών δεν είναι αγελάδες (η μέση ηλικία πρώτου τοκετού είναι 27,6 μήνες) και ότι όλα τα θηλυκά ζώα μεταξύ 12 και 24 μηνών δεν είναι μοσχίδες, τότε συμπεραίνουμε πως όχι μόνο δεν γνωρίζουμε με ακρίβεια τον αριθμό των αγελάδων που εκτρέφουμε αλλά ο πραγματικός πληθυσμός είναι πολύ μικρότερος από αυτόν που γίνεται γενικά παραδεκτός.

Συνοψίζοντας διαπιστώνουμε πως δεν έχουμε την ακριβή εικόνα του εκτρεφόμενου πληθυσμού και των πραγματικών μεγεθών και της κατανομής των αγελαδοτροφικών μονάδων. Γνωρίζουμε μόνον την παραγόμενη ποσότητα γάλακτος (συνολικά και κατά νομούς) και τους κωδικούς που την παραδίνουν που δεν ανταποκρίνονται όμως στο σύνολο των υφιστάμενων κωδικών.

Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

Τα ισοζύγια γάλακτος που εφαρμόζονται για τον έλεγχο της προέλευσης του αγελαδινού γάλακτος που καταναλίσκεται στην χώρα μας είναι πολύ αποτελεσματικό εργαλείο για τη στήριξη της εγχώριας παραγωγής. Μαζί με την υποχρεωτική αναγραφή της προέλευσης της πρώτης ύλης στη συσκευασία των γαλακτοκομικών προϊόντων και το διαχωρισμό στα ράφια του φρέσκου παστεριωμένου από τα γάλατα επιμηκυμένης διάρκειας ζωής και του παραδοσιακού γιαουρτιού από τα επιδόρπια, παρά την μη έγκρισή τους ως τώρα από την ΕΕ, προορίζονται να θωρακίσουν την εγχώρια παραγωγή.

Εν τούτοις τα εργαλεία αυτά εάν δεν συνδυάζονται με την οργάνωση και τεχνική στήριξη

των αγελαδοτροφικών μονάδων, υπάρχει φόβος να καταλήξουν να καταγράφουν απλά τη φθίνουσα πορεία του κλάδου και την άλωσή από τις εισαγωγές, έστω και υπό παρακολούθηση.

Η απογραφή του πληθυσμού των εκτρεφόμενων αγελάδων και η αντικειμενική συσχέτιση του πληθυσμού με τις παραγόμενες ποσότητες γάλακτος συνολικά και με τις ατομικές αποδόσεις των ζώων, ήταν σημαντικό μέρος της μελέτης. Σκοπός ήταν η δημιουργία εργαλείων ελέγχου της παραγόμενης ποσότητας γάλακτος και της προέλευσής του στην πηγή του και παράλληλα η συμβολή στη δημιουργία εργαλείων συνεχούς παρακολούθησης της πραγματικής κατάστασης του κλάδου.

Η πηγή άντλησης πληροφοριών για τον πληθυσμό των εκτρεφόμενων βοοειδών και συνεπώς και των αγελάδων γαλακτοπαραγωγής είναι το Μητρώο Αγροτικών Ζώων δηλαδή η Βάση Δεδομένων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) όπου είναι καταχωρημένα τα στοιχεία των αγελαδοτροφικών μονάδων και των εκτρεφόμενων ζώων που συγκεντρώνονται από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της χώρας.

Οι αγελαδοτροφικές μονάδες έχουν χωριστό και μοναδικό κωδικό καθώς και τα ζώα που εκτρέφονται σε αυτές. Το Μητρώο, με την προϋπόθεση ότι γίνεται με ακρίβεια η τήρηση των στοιχείων (γεννήσεις, απώλειες, πωλήσεις, εισαγωγές) μας δίνει τον αριθμό των κωδικών (κτηνοτροφικές μονάδες) και τον πληθυσμό των εκτρεφόμενων ζώων. Εν τούτοις τα στοιχεία όπως είναι κατηγοριοποιημένα δεν επιτρέπουν τον διαχωρισμό των θηλυκών ζώων στις φάσεις της πραγματικής παραγωγικής ζωής τους (μόσχοι, μοσχίδες αναπαραγωγής, αγελάδες) αλλά ταξινόμηση γίνεται στη βάση της ηλικίας σε κλάσεις μέχρι 12 μηνών και άνω των δώδεκα μηνών.

Τα παραπάνω προβλήματα του Μητρώου προκύπτουν από το γεγονός πως έχει σχεδιαστεί με προτροπή της ΕΕ για την παρακολούθηση της κυκλοφορίας των ζώων μετά το ξέσπασμα της κρίσης της σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας.. Για τον λόγο αυτόν, η παρακολούθηση της δομής και της δυναμικής των πληθυσμών (γενεαλογία κλπ.) είναι επι του παρόντος δυνατή μόνον εφόσον τηρούνται χωριστές αλλά εναρμονισμένες Βάσεις Δεδομένων από οργανώσεις των παραγωγών στο πλαίσιο των προγραμμάτων ελέγχου των αποδόσεων.

Συμπληρωματική πηγή πληροφοριών για τον κλάδο είναι οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής των

Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων αλλά για την άντλησή τους χρειάζεται να γίνει επικοινωνία με κάθε μία χωριστά και παράλληλα να εφαρμοσθεί ορισμένη περιοδικότητα στην ενημέρωση. Οι αποκεντρωμένες υπηρεσίες έχουν γνώση της κατάστασης αλλά δεν γίνεται κανονική και επίκαιρη ενημέρωση της Βάσης Δεδομένων. Επίσης, επειδή οι παραγωγοί διατηρούν τον κωδικό τους έστω και αν δεν έχουν πλέον ζώα στη μονάδα τους, χρειάζεται κάθε φορά να αφαιρούνται από τις καταστάσεις οι ανενεργοί κωδικοί ώστε να γνωρίζουμε τους πραγματικά ενεργούς. Τέλος δεν είναι γνωστά τα πραγματικά παραγωγικά μεγέθη των αγελαδοτροφικών μονάδων της χώρας ούτε η πραγματική τους σύνθεση σε ζωικό πληθυσμό δεδομένου ότι δεν καταχωρούνται οι συστεγάσεις καθώς σε πολλές περιπτώσεις μέλη της ίδιας οικογένειας που έχουν δικαιώματα παραγωγής, διατηρούν τα ζώα τους σε κοινές εγκαταστάσεις και συνεργάζονται επιχειρηματικά.

Ο οργανισμός ο οποίος παρακολουθεί τις ποσοτώσεις και τη διακίνηση του γάλακτος, στη συγκεκριμένη περίπτωση του αγελαδινού γάλακτος, είναι ο Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος (ΕΛΟΓΑΚ) ο οποίος διατηρεί αρχείο όλων των παραγωγών κωδικοποιημένων με βάση τον ΑΦΜ, την ποσότητα που διαθέτουν και την παραδιδόμενη ποσότητα γάλακτος.

Εντούτοις, επειδή δεν είναι καταχωρημένος ο αριθμός του κωδικού των παραγωγών δεν είναι δυνατή η άμεση σύνδεση των πληροφοριών της βάσης του ΕΛΟΓΑΚ με τα στοιχεία του Μητρώου των Αγελαδοτροφικών Μονάδων που τηρεί το ΥΠΑΑΤ. Για τον λόγο αυτόν και επειδή ο οργανισμός δεν διαθέτει τον αριθμό των ζώων κάθε παραγωγού δεν είναι δυνατόν να γίνει αντικειμενικός υπολογισμός της μέσης απόδοσης των ζώων με βάση την ποσότητα του παραδιδόμενου γάλακτος. Εφόσον υπήρχε αυτό το στοιχείο, η προσέγγιση στις πραγματικές μέσες αποδόσεις θα ήταν πολύ ικανοποιητική δεδομένου ότι η ιδιοκατανάλωση αγελαδινού γάλακτος είναι εξαιρετικά χαμηλή.

Άλλο στοιχείο είναι πως από τις πωλήσεις γάλακτος στις γαλακτοβιομηχανίες έχουμε εικόνα των παραδόσεων αλλά όχι της παραγωγικότητας των ζώων επειδή πολλοί κωδικοί με μικρή παραγωγή γάλακτος ομαδοποιούν τις παραδόσεις σε έναν ώστε να αποκτούν το πριμ ποσότητας ή παραδίνουν σε μεσάζοντες που προωθούν στη συνέχεια το γάλα για περαιτέρω επεξεργασία. Η κατάσταση όμως γίνεται ακόμη πιο πολύπλοκη επειδή, όπως αναφέρθηκε, πολλοί κωδικοί συστεγάζονται ενώ ταυτόχρονα ένας αριθμός αγελαδοτροφικών μονάδων που παραδίνουν γάλα, χαρακτηρίζονται ως μικτές ή κρεοπαραγωγικές χωρίς να γίνεται αναφορά στον αριθμό των πραγματικά γαλακτοπαραγωγικών ζώων.

Στο πλαίσιο της μελέτης συνδέσαμε τα στοιχεία της Βάσης Δεδομένων του ΕΛΟΓΑΚ με τη Μητρώο του ΥΠΑΑΤ. Δημιουργήθηκε μία νέα Βάση Δεδομένων η οποία συνέδεσε τον ΑΦΜ με τον κωδικό αριθμό του παραγωγού και συνδύαζε τα στοιχεία της ποσόστωσης και των παραδόσεων με τον αριθμό των ζώων στον κωδικό του παραγωγού. Στη νέα Βάση Δεδομένων διατηρήθηκε η κατηγοριοποίηση που ακολουθεί το ΥΠΑΑΤ για τις μονάδες σε Γαλακτοπαραγωγικές, Κρεοπαραγωγικές, Μικτές, Αναπαραγωγής και Αταυτοποίητες.

Στη Βάση Δεδομένων υπολογίστηκαν στο σύνολο της χώρας οι ακόλουθες παράμετροι. Ποσόστωση παραδόσεων / Παραδοθείσα Ποσότητα, Ποσόστωση Παραδόσεων / Σύνολο Βοοειδών, Ποσόστωση Παραδόσεων / Σύνολο Θηλυκών άνω των 12 μηνών, Παραδοθείσα Ποσότητα / Σύνολο Βοοειδών, Παραδοθείσα Ποσότητα / Σύνολο Θηλυκών άνω των 12 μηνών, Σύνολο Βοοειδών / Σύνολο Θηλυκών άνω των 12 μηνών.

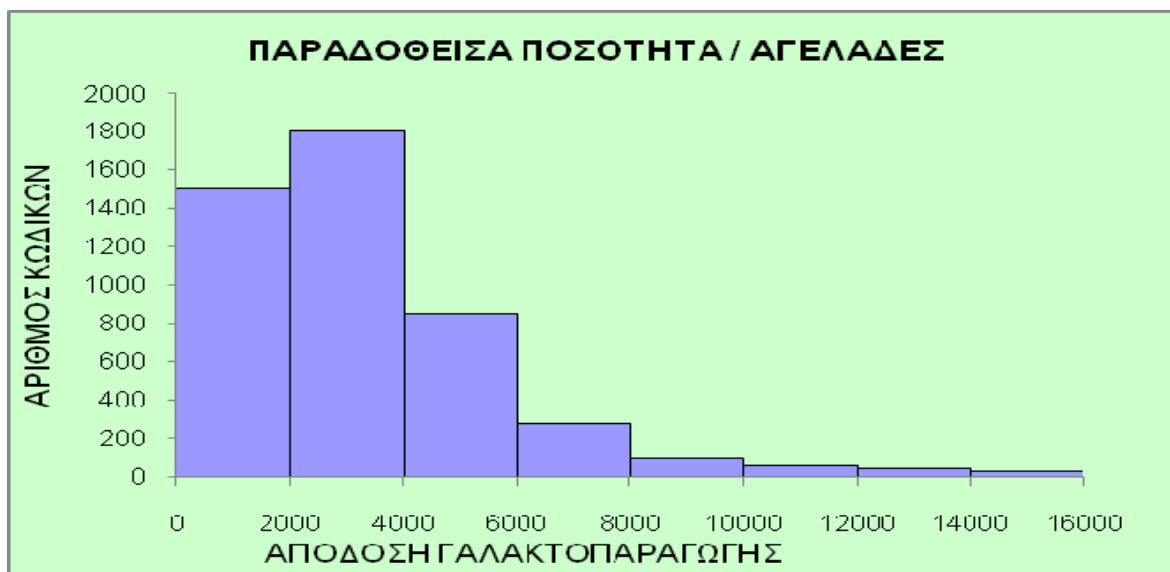
Στον Πίνακα 7 και το Διάγραμμα 13 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της εκτίμησης της μέσης απόδοσης γαλακτοπαραγωγής των ζώων ηλικίας μεγαλύτερης των 12 μηνών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΜΕΣΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΠΟΥ ΠΩΛΟΥΝ ΓΑΛΑ (ΕΤΟΣ 2008 -2009 – ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΟΓΑΚ ΚΑΙ ΥΠΑΑΤ)

ΚΛΑΣΗ* ΑΠΟΔΟΣΕΩΝ ΧΓΡ.	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ ΧΓΡ.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΩΔΙΚΩΝ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΑ Ν	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΑ
0,000	1000,000	1501	1501	31,310	31,310
2000,000	3000,000	1810	3311	37,756	69,065
4000,000	5000,000	848	4159	17,689	86,754
6000,000	7000,000	278	4437	5,799	92,553
8000,000	9000,000	102	4539	2,128	94,681
10000,000	11000,000	54	4593	1,126	95,807
12000,000	13000,000	39	4632	0,814	96,621
14000,000	15000,000	25	4657	0,521	97,142
>=16000,000	30000,00	137	4794	2,858	100,000

(* κλάσεις αποδόσεων κατά ζεύγη)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13.

Από τον Πίνακα 7 και το Διάγραμμα 13 των αποτελεσμάτων των συγκρίσεων των παραδόσεων με τον αριθμό των ζώων των μονάδων που παραθέτουμε είναι προφανές ότι δεν είναι δυνατή η άμεση παρακολούθηση της παραγόμενης και παραδιδόμενης ποσότητας γάλακτος από τις αγελαδοτροφικές μονάδες. Ένα ποσοστό κωδικών 3,4 % που αντιστοιχεί σε 162 κωδικούς φαίνεται πως παραδίνει ποσότητα που αντιστοιχεί σε μέσες αποδόσεις περίπου 25000 έως 30000 χγρ. ανά εκτρεφόμενο ζώο ηλικίας μεγαλύτερης των 12 μηνών. Επίσης ένα ποσοστό κωδικών 4,1% που αντιστοιχεί σε 195 κωδικούς φαίνεται πως παράγει κατά μέσον όρο 11000 χγρ γάλακτος ανά ζώο. Τα αποτελέσματα αυτά είναι ακόμη μεγαλύτερα και συνεπώς ακόμη περισσότερο εκτός πραγματικότητας αν λάβουμε υπόψη μας πως ένας αριθμός ζώων που χρησιμοποιούνται στους υπολογισμούς (τουλάχιστον 30%) είναι μοσχίδες ενώ στο σύνολο περιλαμβάνονται και ζώα μικτών αποδόσεων και κρεοπαραγωγικά.

Εντούτοις η γνώση αυτών των παραμέτρων θα ήταν ένα μόνιμο, αποτελεσματικό και αξιόπιστο εργαλείο παρακολούθησης της παραγόμενης ποσότητας γάλακτος και της διάθεσής του στις γαλακτοβιομηχανίες. Τα πλεονεκτήματα όσον αφορά την στήριξη της παρακολούθησης των ισοζυγίων είναι προφανή. Κάθε προσπάθεια καταστρατήγησης των ισοζυγίων με την εισαγωγή (λογιστική ή πραγματική) γάλακτος απευθείας στις κτηνοτροφικές μονάδες και την παράδοσή του στη συνέχεια ως ελληνικού στις γαλακτοβιομηχανίες θα ελέγχονταν άμεσα από τον μέσο όρο των αποδόσεων σε σχέση με τον αριθμό των ζώων της μονάδας.

Συνέπεια της κατάστασης αυτής είναι η αδυναμία της σωστής αποτύπωσης της

πραγματικότητας δηλαδή, τι ακριβώς παράγει ο κάθε κωδικός, ποια είναι τα πραγματικά μεγέθη των μονάδων και ποιες οι πραγματικές συνθήκες στην παραγωγή γάλακτος σε σχέση με τα μεγέθη των αγελαδοτροφικών μονάδων. Είναι προφανές πως αν ήταν δυνατόν να έχουμε εναρμονισμένες και κατάλληλα δομημένες Βάσεις Δεδομένων θα είχαμε διαρκή παρακολούθηση της πραγματικής κατάστασης καθώς και ένα ουσιαστικό εργαλείο χάραξης κτηνοτροφικής πολιτικής στον κλάδο.

ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ – ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ

Η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος στην Ελλάδα για το έτος 2007-2008, σύμφωνα με στοιχεία του ΕΛΟΓΑΚ, ανήλθε στους 716.316 τόνους. Η αντίστοιχη ποσότητα γάλακτος που παραδόθηκε στις γαλακτοβιομηχανίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 27 ήταν 133.304.000 τόνοι, δηλαδή η Ελληνική παραγωγή αποτελεί ποσοστό 0,54% της συνολικής. Το γαλακτοκομικό έτος 2008 - 2009 η παραγωγή ανήλθε σε 698814 τόνους.

Η ποσόστωση της χώρας μας όπως είχε διαμορφωθεί με την τελευταία κατανομή ανερχόταν σε 837.000 τόνους. Με βάση τις αποφάσεις που ελήφθησαν κατά τον έλεγχο υγείας της Νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής η εθνική ποσόστωση παραγωγής αγελαδινού γάλακτος αυξάνεται από την 1η Απριλίου, κατά 1% το χρόνο μέχρι και την γαλακτοκομική περίοδο 2013 - 2014. Μετά το 2015 το κοινοτικό σύστημα των εθνικών ποσοστώσεων καταργείται. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή η εθνική ποσόστωση μέχρι το τέλος του γαλακτοκομικού έτους 2009-10 (31 Μαρτίου 2010) ανέρχεται σε 845.300 τόνους και αυξάνεται σταδιακά μέχρι το ποσό των 880.000 χιλιάδων τόνων, έως την γαλακτοκομική περίοδο 2014 – 15..

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία παραγωγής για το γαλακτοκομικό έτος 2008-2009 η παραγωγή της χώρας μας δεν κάλυψε την ως άνω ποσόστωση (παραγωγή 716.300 τόνοι έναντι 837.000 τόνων ποσόστωσης). Είναι επίσης προφανές ότι δύσκολα θα καλυφθούν με επιπλέον παραγωγή οι προγραμματισμένες αυξήσεις στην ποσόστωση που θα ακολουθήσουν. Η κατάσταση αυτή είναι ανησυχαστική και αντανακλά τη συρρίκνωση του κλάδου που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια με επιταχυνόμενο ρυθμό. Οι παραγωγοί που παραμένουν έχουν αυξήσει τις αποδόσεις και παρά το γεγονός πως αριθμός τους από το 2000 – 2008 παρουσιάζει μείωση της τάξης του 60% η παραγόμενη ποσότητα γάλακτος δεν μεταβάλλεται ουσιαστικά.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις που βασίζονται σε στοιχεία του ΕΛΟΓΑΚ (2009), το σύνολο της ποσότητας του αγελαδινού γάλακτος που καταναλώνεται στην Ελλάδα σε διάφορες μορφές ανέρχεται ετησίως σε 1.250.000 τόνους περίπου. Από αυτή την ποσότητα 400.000 έως 420.000 τόνοι, με τάσης μείωσης, καταναλίσκονται ως νωπό παστεριωμένο και 100.000 έως 120.000 τόνοι ως γάλα υψηλής παστερίωσης, με τάσεις αύξησης. Δηλαδή, συνολικά 500.000 έως 550.000 τόνοι αγελαδινού γάλακτος καταναλίσκονται υπό μορφή παστεριωμένου. Με τη μορφή γιαουρτιού, επιδορπίων γιαουρτιού και ροφημάτων καταναλίσκονται 400.000 έως 450.000 τόνοι αγελαδινού γάλακτος και 250.000 έως 300.000 τόνοι καταναλίσκονται για την παρασκευή διαφόρων τύπων τυριών. Μία ποσότητα 50.000 έως 70.000 τόνων καταναλίσκεται με τη μορφή συμπυκνωμένου γάλακτος.

Από τα ανωτέρω προκύπτει πως, παρά το γεγονός ότι η χώρα είναι ελλειμματική ως προς την ποσότητα του αγελαδινού γάλακτος που καταναλίσκεται, ως προς την κατανάλωση του φρέσκου παστεριωμένου γάλακτος είναι στην πραγματικότητα πλεονασματική δεδομένου ότι πρόκειται για το μέρος εκείνο της παραγωγής που έχει το μεγαλύτερο κόστος μεταφοράς από τις λοιπές γαλακτοπαραγωγικές χώρες της ΕΕ. Συνεπώς υπάρχει πάντα απόθεμα από το οποίο οι βιομηχανίες γάλακτος θα έχουν τη δυνατότητα να αντλούν γάλα που θα διαθέτουν στην αγορά του φρέσκου παστεριωμένου. Η κατάσταση αυτή, σε συνδυασμό με την στροφή των καταναλωτών προς το γάλα υψηλής παστερίωσης έχει ως αποτέλεσμα την πίεση των τιμών παραγωγού ενώ οδηγεί σταδιακά στη συρρίκνωση της εντόπιας παραγωγής και την υποκατάστασή της με απευθείας εισαγωγές γάλακτος υψηλής παστερίωσης από το εξωτερικό.

Καθώς ο κλάδος έχει αναπτυχθεί χωρίς πρόγραμμα κάτω από την πίεση των βιομηχανιών για αύξηση του μεγέθους, κυρίως λόγω της ανάγκης μείωσης του κόστους μεταφοράς, το γάλα παράγεται κυρίως στην Κεντρική Μακεδονία, Θεσσαλία και Ροδόπη –Θράκη και η επεξεργασία και κατανάλωσή του γίνεται στο λεκανοπέδιο και τη Θεσσαλονίκη. Επίσης παρατηρείται μεγάλη συγκέντρωση στον κλάδο της μεταποίησης του αγελαδινού γάλακτος. Ένας μικρός αριθμός βιομηχανιών, από τις οποίες ένα μέρος μόνον είναι συνεταιριστικές (ΔΩΔΩΝΗ, ΝΕΟΓΑΛ, ΕΒΟΛ, ΤΡΙΚΚΗ, κλπ.), συγκεντρώνει το σύνολο του γάλακτος ενώ οι κτηνοτροφικές μονάδες βρίσκονται κυρίως γύρω από τα μεγάλα αστικά κέντρα. Στην Αττική υπήρχαν στον Ασπρόπυργο αλλά σήμερα υπάρχουν ελάχιστες.

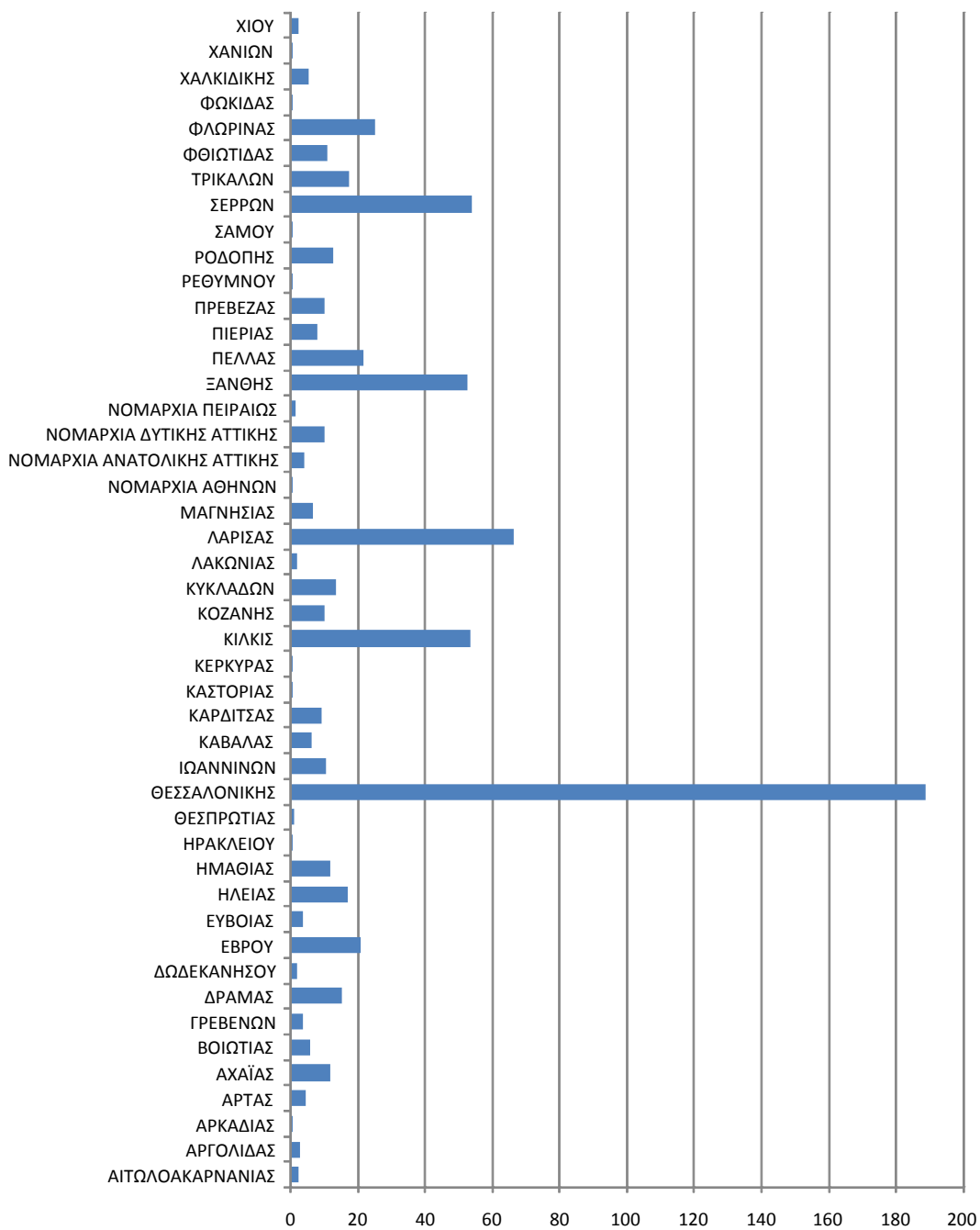
Στους Πίνακες 8 και 9 και τα Διαγράμματα 14 και 15 παρουσιάζονται η χωροταξική

διάταξη της προέλευσης και της επεξεργασίας του γάλακτος αγελάδων στη χώρα μας. Η ανισοκατανομή σχετικά με τους τόπους παραγωγής και επεξεργασίας είναι καταφανής ενώ σε πολλές περιπτώσεις το γάλα μεταφέρεται επίσης από τους τόπους επεξεργασίας στους τόπους κατανάλωσης που απέχουν εκατοντάδες χιλιόμετρα.

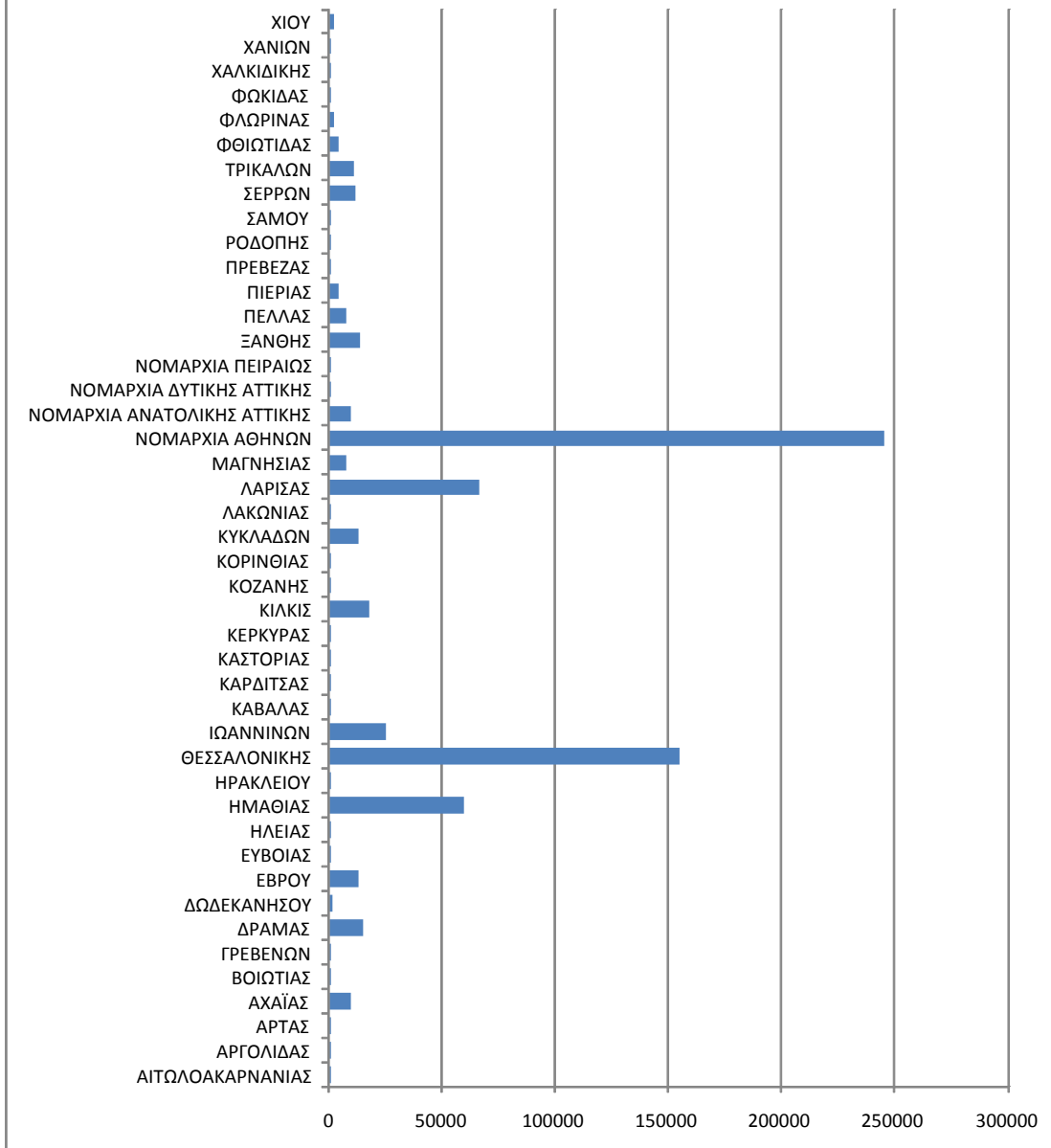
ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2008	
ΝΟΜΟΣ (ΕΔΡΑ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ ΣΤΟΥΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ (ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΟΙ)
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	2
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	3
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	0
ΑΡΤΑΣ	4
ΑΧΑΪΑΣ	12
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	6
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	4
ΔΡΑΜΑΣ	15
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	2
ΕΒΡΟΥ	21
ΕΥΒΟΙΑΣ	4
ΗΛΕΙΑΣ	17
ΗΜΑΘΙΑΣ	12
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	0
ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ	1
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	189
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	10
ΚΑΒΑΛΑΣ	6
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	9
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0
ΚΙΛΚΙΣ	53
ΚΟΖΑΝΗΣ	10
ΚΥΚΛΑΔΩΝ	13
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	2
ΛΑΡΙΣΑΣ	66
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	7
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ	0
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	4
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	10
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1
ΞΑΝΘΗΣ	52
ΠΕΛΛΑΣ	22
ΠΙΕΡΙΑΣ	8
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	10
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	0
ΡΟΔΟΠΗΣ	13
ΣΑΜΟΥ	0
ΣΕΡΡΩΝ	54
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	17
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	11
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	25
ΦΩΚΙΔΑΣ	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	5
ΧΑΝΙΩΝ	0
ΧΙΟΥ	2

ΠΙΝΑΚΑΣ 9. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ (2008)	
ΝΟΜΟΣ (ΕΔΡΑ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ ΣΤΟΥΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ (ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΟΙ)
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	7
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	6
ΑΡΤΑΣ	66
ΑΧΑΪΑΣ	9968
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	10
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	516
ΔΡΑΜΑΣ	14887
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	1737
ΕΒΡΟΥ	13216
ΕΥΒΟΙΑΣ	50
ΗΛΕΙΑΣ	141
ΗΜΑΘΙΑΣ	59875
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	501
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	155051
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	25567
ΚΑΒΑΛΑΣ	430
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	1008
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	130
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	29
ΚΙΛΚΙΣ	17680
ΚΟΖΑΝΗΣ	904
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	88
ΚΥΚΛΑΔΩΝ	13322
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	17
ΛΑΡΙΣΑΣ	66127
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	7827
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ	245019
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	9808
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	91
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	270
ΞΑΝΘΗΣ	13553
ΠΕΛΛΑΣ	7689
ΠΙΕΡΙΑΣ	4332
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	51
ΡΟΔΟΠΗΣ	1004
ΣΑΜΟΥ	479
ΣΕΡΡΩΝ	12054
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	11234
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	4543
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	2608
ΦΩΚΙΔΑΣ	32
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	557
ΧΑΝΙΩΝ	168
ΧΙΟΥ	2285

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΓΕΛΛΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2008 - ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ ΣΤΟΥΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ (ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΟΙ)

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 15. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΓΙΑ
ΤΟ ΕΤΟΣ 2008 - ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ ΣΤΟΥΣ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ (ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΟΙ)**

Η ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΑΓΕΛΑΔΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Η ελληνική γαλακτοπαραγωγός αγελαδοτροφία έχει να επιδείξει, κατά την τελευταία δεκαετία, σημαντική αύξηση των αποδόσεων. Οι αύξηση των αποδόσεων οφείλεται, εκτός από τη βελτίωση των συνθηκών του περιβάλλοντος, δηλαδή βελτίωση της διατροφής και των σταβλικών εγκαταστάσεων, και στην εισαγωγή ζώων και σπέρματος υψηλού γενετικού επιπέδου από χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής. Τα προγράμματα ελέγχου των αποδόσεων και γενετικής βελτίωσης που εφαρμόζονται από τα τέλη της δεκαετίας του

’70 συνέβαλαν άμεσα και έμμεσα σε αυτήν την πρόοδο με την εισαγωγή σπέρματος απογονικά ελεγμένων ταύρων και την παρακολούθηση της πορείας των αποδόσεων, έστω και με διακοπές, στον πληθυσμό.

Τα ζώα αντικατάστασης στις αγελαδοτροφικές μονάδες είναι το μέσο μεταφοράς της γενετικής προόδου και η πηγή προέλευσης των μοσχίδων αντικατάστασης είναι, είτε η ίδια η μονάδα, είτε άλλες μονάδες από το εσωτερικό ή το εξωτερικό, σύμφωνα με τη διαθεσιμότητα των μοσχίδων και τον προγραμματισμό του παραγωγού για τις αποδόσεις των ζώων ή το μέγεθος της μονάδος.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας στον ελεγχόμενο πληθυσμό αγελάδων γαλακτοπαραγωγής κάθε χρόνο από το 2004 έως και το 2006 το ποσοστό των διαθέσιμων μοσχίδων αντικατάστασης ήταν μικρότερο από το μέσο ποσοστό αντικατάστασης στις μονάδες. Έχοντας συνεπώς λιγότερα ζώα αντικατάστασης από τις δικές τους μονάδες, οι παραγωγοί είναι δύσκολο να βρουν ζώα για να αντικαταστήσουν τα απομακρυνόμενα και να εφαρμόσουν την προγραμματισμένη επιλογή στις μοσχίδες τους.

Η σύγκριση των μέσων όρων των παραμέτρων που μελετήθηκαν για τις εισαγόμενες μοσχίδες από το εξωτερικό και τις μοσχίδες που γεννήθηκαν στην Ελλάδα, έδειξε ότι δεν υπάρχουν οφέλη των παραγωγών από την εισαγωγή μοσχίδων από το εξωτερικό ως προς τις αποδόσεις και την ηλικία πρώτου τοκετού. Ομοίως, οι αγελάδες που γεννήθηκαν στην Ελλάδα ήταν μακροβιότερες από τα εισαγόμενες.

Το εφαρμοζόμενο σήμερα στη χώρα μας οργανωτικό σχήμα έχει την ακόλουθη δομή:

Ο έλεγχος των αποδόσεων πραγματοποιείται από Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (μικτές οργανώσεις με αντικείμενο τη φυτική και ζωική παραγωγή), από πρωτοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις (οργανώσεις κτηνοτρόφων καθαρής φυλής) και από ενώσεις παραγωγών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που είναι επίσης οργανώσεις κτηνοτρόφων καθαρής φυλής. Δυο οργανώσεις έχουν αναγνωρισθεί ως φορείς του γενεαλογικού βιβλίου της αντίστοιχης φυλής.

Το εφαρμοζόμενο σύστημα για την εφαρμογή του ελέγχου των αποδόσεων και την τήρηση γενεαλογικών βιβλίων αφορά αποκλειστικά στο γάλα και σε λίγες περιπτώσεις τα συστατικά του γάλακτος και τα σωματικά κύτταρα ενώ παρουσιάζει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Το ΥΠΑΑΤ με τις υπηρεσίες του σχεδιάζει το εθνικό σύστημα γενετικής βελτίωσης χωρίς θεσμοθετημένη συμμετοχή των οργανώσεων των παραγωγών και εκπροσώπων των φορέων των γεωτεχνικών επιστημόνων. Η διαδικασία του ελεύθερου διαλόγου (χωρίς δομή και συγκεκριμένη διαδικασία) που ακολουθείται ευκαιριακά, λειτουργεί μεν επικοινωνιακά, δεν έχει όμως δεσμευτικό χαρακτήρα για τις υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ. Επίσης δεν υπάρχει θεσμοθετημένη συμμετοχή των οργάνων των παραγωγών και των γεωτεχνικών στην αξιολόγηση των προτάσεων των δικαιούχων και την κατανομή των χρηματικών πόρων, ούτε στον έλεγχο των αποτελεσμάτων του προγράμματος, που γίνεται αποκλειστικά από υπηρεσιακούς παράγοντες.
- Οι οργανώσεις που αναφερθήκαμε ελέγχονται από το ΥΠΑΑΤ, με βάση μία ΚΥΑ, που καταρτίζεται αποκλειστικά από τους υπηρεσιακούς παράγοντες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ). Εφαρμόζονται οι προϋποθέσεις του σχετικού κανονισμού της ΕΕ που αναφέρεται στην αναγνώριση των φορέων τήρησης γενεαλογικών βιβλίων αλλά δεν υφίσταται ουσιαστικά σύγχρονος κανονισμός για τη λειτουργία των γενεαλογικών βιβλίων των διαφόρων φυλών των αγροτικών της χώρας.
- Δεν υπάρχει Εθνικό Συμβούλιο Γενετικής Βελτίωσης ούτε Κανονισμός Κτηνοτροφικής Πολιτικής για τους ζωικούς γενετικούς πόρους και τη γενετική βελτίωση.

Τα Κέντρα Γενετικής Βελτίωσης του ΥΠΑΑΤ διεκπεραιώνουν αποκλειστικά τις γραφειοκρατικές διαδικασίες των προγραμμάτων γενετικής βελτίωσης. επεξεργαστεί ως τώρα. Τα προγράμματα γενετικής βελτίωσης αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες στην εφαρμογή τους. Ένα μέρος των αιτίων αυτής της κατάστασης αφορά στην έλλειψη από μέρους του ΥΠΑΑΤ που χρηματοδοτεί τις οργανώσεις κώδικα ορθής λειτουργίας των οργανώσεων που εφαρμόζουν τον έλεγχο των αποδόσεων. Ο πραγματοποιούμενος έλεγχος αφορά μόνον την οικονομική πλευρά της χρηματοδότησης και δεν έχουν τεθεί κανόνες δεοντολογίας όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας των οργανώσεων (ασυμβίβαστο καθηκόντων των μελών του ΔΣ, υποχρεωτική αναφορά στις υπηρεσίες της εισαγωγής ζώων από τις ελεγχόμενες μονάδες, έλεγχος του χώρου στέγασης και λειτουργίας των οργανώσεων που χρηματοδοτούνται κλπ.).

Η τεχνική στήριξη των αγελαδοτροφικών μονάδων συνδέεται άμεσα με τα προγράμματα γενετικής βελτίωσης καθώς χρησιμοποιεί ως βασικό εργαλείο τον έλεγχο των αποδόσεων. Έχουν γίνει προσπάθειες στο παρελθόν από τις γαλακτοβιομηχανίες για την οργάνωση ζωνών γάλακτος και για την περαιτέρω οργάνωση της παραγωγής, τη χρηματοδότηση των παραγωγών για την προμήθεια ζώων, την παροχή κινήτρων για τη βελτίωση της ποιότητας του γάλακτος κλπ. Η ανάπτυξη της ελληνικής γαλακτοπαραγωγικής αγελαδοτροφίας στο σημερινό της επίπεδο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο αυτών των κινήτρων και μέσα στους περιορισμούς της αρχικής ποσόστωσης που είχε δοθεί στη χώρα μας. Όμως, παρά τις προσπάθειες που έχουν γίνει η σημερινή κατάσταση του κλάδου είναι εξαιρετικά κρίσιμη.

Πρόσφατα, σε μερικές μόνον περιπτώσεις εφαρμόστηκαν από ορισμένες βιομηχανίες συμβάσεις προμήθειας γάλακτος με λεπτομερείς όρους που περιλάμβαναν και παρεμβάσεις στη διαχείριση των αγελαδοτροφικών μονάδων. Σε ορισμένες μεμονωμένες περιπτώσεις βιομηχανίες ζήτησαν την παραπομπή παραγωγών στα δικαστήρια διεκδικώντας αποζημιώσεις για τη μη εφαρμογή των σχετικών συμβάσεων ιδίως όσον αφορά στην αλλαγή της βιομηχανίας από τους παραγωγούς. Το θέμα της σύναψης συμβολαίων μεταξύ των παραγωγών και των βιομηχανιών έχει επανέλθει πρόσφατα στο προσκήνιο και αναμένονται εξελίξεις.

Είναι λοιπόν προφανές ότι οι οργανώσεις των παραγωγών καλούνται να δραστηριοποιηθούν σε ένα νέο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον στο οποίο η κρατική στήριξη στις δραστηριότητες των ενώσεων και ιδιαίτερα στον έλεγχο των αποδόσεων μειώνονται σταδιακά αλλά σταθερά. Οι σύγχρονες κτηνοτροφικές μονάδες είναι βιώσιμες επιχειρήσεις οι οποίες προμηθεύουν την αγορά με θρεπτικά και ελκυστικά στην εμφάνιση προϊόντα, δίνουν ένα ικανοποιητικό επίπεδο ζωής στους εκτροφείς και συμβάλλουν στη διατήρηση της υπαίθρου. Ταυτόχρονα, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης και βιώσιμης κτηνοτροφίας, οι μέθοδοι παραγωγής είναι διαφανείς για τους αστικούς πληθυσμούς που αποτελούν την πλειοψηφία της κοινωνίας και προτάσσουν από την συνεχή ανάπτυξη, την ασφάλεια των προϊόντων, την ευζωία των ζώων και τη διατήρηση του περιβάλλοντος.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ – ΒΙΟΑΣΦΑΛΕΙΑ – ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

Μια σύγχρονη εκτροφή γαλακτοπαραγωγικής αγελαδοτροφίας, θα πρέπει να ανταποκρίνεται, όπως και κάθε άλλη πτηνοκτηνοτροφική εγκατάσταση, στην ικανοποίηση απαιτήσεων που απορρέουν, τόσο από την Νομοθεσία όσο και από τις σύγχρονες τάσεις

της κοινωνίας, εστιάζοντας στην προστασία του περιβάλλοντος, στην ευζωία των ζώων και στην παραγωγή γάλακτος που να διασφαλίζει την υγεία του καταναλωτή.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Οι επιπτώσεις στο περιβάλλον προέρχονται από τα παραγόμενα λύματα, και τα ζωικά υποπροϊόντα (ΖΥΠ). Ως προς τα παραγόμενα λύματα το σύνολο των μεσαίων και μεγάλου μεγέθους εκτροφών διαθέτει συστήματα διαχείρισης αποβλήτων (βιολογικοί καθαρισμοί ή άλλοι μέθοδοι). Η διάθεση όμως των παραγόμενων υλικών προσκρούει στις απαιτήσεις των "μέτρων δράσης κατά της Νιτρορύπανσης " που επιβάλλουν συγκεκριμένα μεγέθη γεωργικών εκτάσεων για την εναπόθεσή τους. Τις περισσότερες φορές σημαίνουν υπερβολικό κόστος λόγω της μεταφοράς τους, με συνέπεια τη μη ορθή διαχείρισή τους. Τα παραγόμενα ζωικά υποπροϊόντα (νεκρά ζώα κλπ), στη πλειοψηφία τους δεν διαχειρίζονται σύμφωνα με την Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία. Η ψήφιση του Καν.1774/2002 βρήκε τη χώρα απροετοίμαστη και από άποψη κουλτούρας και από άποψη υποδομών. Χωρίς κεντρικό σχεδιασμό, δεν έγινε καμία χωροταξική κατανομή δημιουργίας εγκαταστάσεων διάθεσης ΖΥΠ και όποιες μελέτες έχουν γίνει, δεν έχουν υλοποιηθεί. Ολόκληρες γεωγραφικές περιοχές συνεχίζουν μέχρι σήμερα να στερούνται εγκαταστάσεων διάθεσης ΖΥΠ, με συνέπεια οι περισσότεροι παραγωγοί να τα διαθέτουν κατά παράβαση της Νομοθεσίας και σε βάρος του περιβάλλοντος και της Δημόσιας Υγείας. Η άμεση χωροταξική κατανομή των ανάλογων μονάδων διάθεσης ΖΥΠ και η ενίσχυσή τους για ίδρυση το συντομότερο, είναι επιβεβλημένη. Παράλληλα το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων θα μπορούσε να μελετήσει την οικονομική ενίσχυση των παραγωγών για διάθεση των παραγόμενων ΖΥΠ σε εγκεκριμένες μονάδες διάθεσης μαζί με άλλα προγράμματα ενισχύσεων όπως το πρόγραμμα των ΣΕΒ (Σπογγώδεις Εγκεφαλοπάθειες Βοοειδών). Τονίζουμε ότι εκτός από τη διαχείριση των κτηνοτροφικών λυμάτων και των ΖΥΠ το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και το Υπουργείο Περιβάλλοντος πρέπει πλέον να ασχοληθούν σοβαρά και με την διαχείριση επιβλαβών παραγόντων, όπως ορμόνες, φάρμακα κλπ.

ΕΥΖΩΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Η απουσία πείνας, δίψας, τραυματισμού, ασθένειας, φόβου και γενικά η έλλειψη καταπόνησης από το περιβάλλον σε συνδυασμό με την εξασφάλιση της φυσιολογικής συμπεριφοράς τους είναι οι παράμετροι που πρέπει να ικανοποιούνται στις εκτροφές, για την εξασφάλιση της ευζωίας των ζώων. Συντελεστές για την επίτευξη αυτών των

παραμέτρων, είναι η υλικοτεχνική υποδομή, η κτηνιατρική και ζωοτεχνική επίβλεψη, η ενημέρωση, το μορφωτικό και πολιτισμικό επίπεδο κτηνοτρόφων και κοινωνίας, οι έλεγχοι. Ως προς την υλικοτεχνική υποδομή στη χώρα μας παρατηρούμε ότι οι καινούργιες μονάδες που είναι συνήθως μεσαίου και μεγάλου μεγέθους ικανοποιούν σε μεγάλο βαθμό την ευζωία των ζώων. Αντιθέτως παλιές εγκαταστάσεις, η πλειονότητα των οποίων είναι μικρού μεγέθους, στερούν από τα ζώα βασικές τους ανάγκες. Το πρόβλημα εντείνεται όταν δεν υπάρχει διάδοχη κατάσταση και η εγκατάλειψη παρασύρει σε πολύ χαμηλό βαθμό την ικανοποίηση φυσιολογικών αναγκών των ζώων. Το μορφωτικό επίπεδο των παραγωγών (44% είναι απόφοιτοι γυμνασίου- λυκείου), αν ενισχυθεί με την κατάλληλη εκπαίδευση – ενημέρωση, σε συνδυασμό και με την ηλικία (68% μέχρι 55 ετών), θα βοηθήσει να γίνει κατανοητό, ότι η ικανοποίηση της ευζωίας των ζώων συμβάλει στην παραγωγή ασφαλών και υψηλής ποιότητας προϊόντων. Εξάλλου οι συνεχώς αυξανόμενες τάσεις και στην κοινωνία για ευζωία των ζώων, παράλληλα με μια κατάλληλη πληροφόρηση και ενημέρωση θα μπορούσε να αξιοποιηθεί για την συμμετοχή των καταναλωτών στο κόστος που απαιτείται για την καλή διαβίωση των ζώων. Τέλος η ολοκλήρωση της εθνικής και κοινοτικής πολιτικής ως προς την ευζωία των ζώων, η ήδη σύνδεσή της με την πολλαπλή συμμόρφωση και τις ενισχύσεις στους παραγωγούς και η ολοκλήρωση του ελεγκτικού μηχανισμού αποτελούν συντελεστές απαραίτητους για τη διαμόρφωση και εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου συστήματος ευζωίας των ζώων.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΠΟΥ ΝΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Το γάλα το οποίο παράγεται στην εκτροφή πρέπει να είναι απαλλαγμένο από όποιο κίνδυνο (φυσικό, χημικό, ή βιολογικό) για τον καταναλωτή, λαμβάνοντας υπόψη την επεξεργασία που πρόκειται να υποστεί στη συνέχεια. Για την επίτευξη αυτού του στόχου οι υπεύθυνοι των εγκαταστάσεων πρέπει να λαμβάνουν μέτρα τα οποία αφορούν κυρίως στην καθαριότητα των ζώων, στην καθαριότητα και απολύμανση των χώρων που αποθηκεύονται οι ζωοτροφές, στην καθαριότητα και απολύμανση χώρων εξοπλισμών και δοχείων που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή και αποθήκευση του γάλακτος, να χρησιμοποιείται πόσιμο νερό, το προσωπικό να είναι υγιές και να διασφαλίζεται η υγεία του, να προλαμβάνεται η μόλυνση από ζώα και επιβλαβείς οργανισμούς, να αποφεύγεται η εισαγωγή και η διάδοση μεταδοτικών νόσων που μεταδίδονται στον άνθρωπο (ζωοανθρωπονόσοι), να λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα που είναι σημαντικά για την ανθρώπινη υγεία από αναλύσεις που πραγματοποιούνται σε δείγματα που λαμβάνονται από ζώα ή προϊόντα, τα πρόσθετα ζωοτροφών και τα κτηνιατρικά φάρμακα να χρησιμοποιούνται όπως απαιτεί η σχετική Νομοθεσία. Όλα τα παραπάνω σύμφωνα με τις

σύγχρονες προσεγγίσεις της κτηνιατρικής επιστήμης αποτελούν ένα πρόγραμμα κτηνιατρικής προστασίας – βιοασφάλειας, ενταγμένο σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα διαχείρισης της εκτροφής. Στην Ελληνική γαλακτοπαραγωγική αγελαδοτροφία, η έλλειψη κτηνιάτρων σε συνδυασμό με την σύγκυση αρμοδιοτήτων μεταξύ δημοσίων και ιδιωτών, ο μεγάλος αριθμός μικρού μεγέθους εκτροφών χωρίς την οργάνωσή τους σε ομάδες παραγωγών, η μη εφαρμογή στοχοποιημένων προγραμμάτων επιμόρφωσης σε παραγωγούς και εργαζόμενους και η έλλειψη ολοκληρωμένης αντίληψης στους ελέγχους έχουν σοβαρές συνέπειες.

Στοιχεία του ΕΛΟΓΑΚ μας δείχνουν ότι μόνο ένα ποσοστό περίπου 70% των δειγμάτων που εξετάστηκαν ως προς την ολική μεσόφιλη χλωρίδα είναι εντός προδιαγραφών. Από τα ίδια στοιχεία προκύπτει επίσης ότι ποσοστό 30% του γάλακτος περίπου είναι εντός προδιαγραφών, που δείχνει και ότι οι μικρότεροι δυναμικού μονάδες έχουν μεγαλύτερο πρόβλημα. Παράλληλα από στοιχεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προκύπτει ότι ο βαθμός υλοποίησης των προγραμμάτων Φυματίωσης -Βρουκέλλωσης- Ενζ. Λεύκωσης, που γίνονται από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις της χώρας είναι κάτω του 50%. Σαν επιστέγασμα όλων έρχεται η καταδικαστική απόφαση του Ευρωπαϊκού δικαστηρίου στις 23/04/2009 για σημαντική έλλειψη κτηνιάτρων για τη διενέργεια των επισήμων ελέγχων που αφορούν την υγεία και προστασία των ζώων, καθώς και την υγιεινή και ασφάλεια των τροφίμων.

Η ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ

Σύμφωνα με την πρόσφατη μελέτη της ΠΑΣΕΓΕΣ, σε εθνικό επίπεδο το κόστος παραγωγής του αγελαδινού γάλακτος έχει ανέλθει σε τέτοια επίπεδα ώστε να μην είναι δυνατό να καλυφθεί ακόμα και από την ικανοποιητική τιμή (τουλάχιστον ως προς τα υπόλοιπα κράτη – μέλη) που απολάμβαναν οι παραγωγοί έως το τέλος του 2008. Είναι χαρακτηριστικό ότι το Δεκέμβριο του 2008 η τιμή του ελληνικού αγελαδινού γάλακτος στο στάβλο ανέρχονταν στα 0,41€ / λίτρο (τρίτη καλύτερη τιμή στην ΕΕ – 27). Με την έναρξη του 2009 η τιμή παραγωγού σημειώνει διαρκή πτώση με την εγχώρια παραγωγή να μην καλύπτει για μία ακόμη χρονιά τα επίπεδα της ποσόστωσης.

Παράλληλα υπάρχει από τις βιομηχανίες μονομερής αυθαιρεσία στον καθορισμό των τιμών ενώ η οργάνωση του κλάδου δεν βρίσκεται με κανένα κριτήριο στα επίπεδα των κτηνοτροφικά προηγμένων χωρών, με όλες τις συνέπειες που απορρέουν από αυτό, δηλαδή ατομική διαπραγμάτευση των παραγωγών με τις βιομηχανίες, έλλειψη

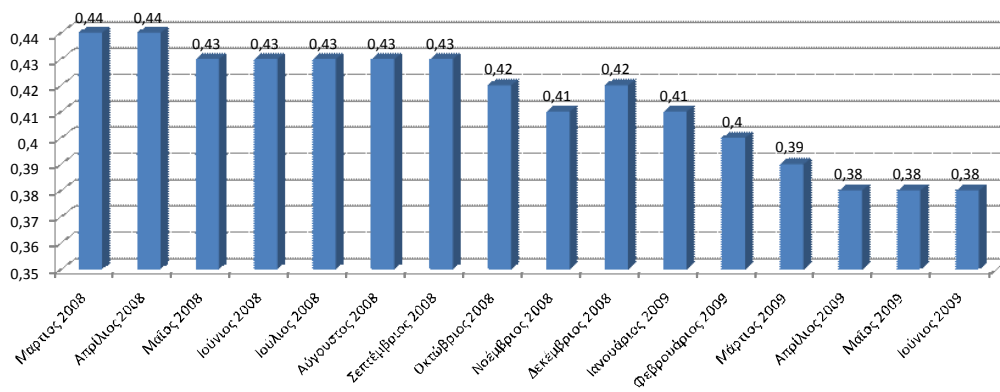
οργανωμένων πρωτοβουλιών στήριξης, αδυναμία προγραμματισμού της παραγωγής, έλλειψη στήριξης της εγχώριας αγοράς, κλπ. (Διαγράμματα 16 και 17).

Στη χώρα μας, οι αγελαδοτρόφοι είναι αποδέκτες τιμών για τις οποίες δεν υπάρχει γνωστός και σαφής τρόπο διαμόρφωσης των. Η κάθε βιομηχανία ανακοινώνει χωρίς ιδιαίτερες εξηγήσεις χωριστή και ιδιαίτερη τιμολόγηση για κάθε παραγωγό, τις περισσότερες φορές χωρίς αμοιβαίο συμβόλαιο, έχοντας μάλιστα ως μέσο πίεσης την άρνηση παραλαβής του γάλακτος καθώς είναι σε θέση να εισάγει γάλα από τις γειτονικές χώρες. Είναι προφανές πως σήμερα ίσως να είναι δυνατή η εισαγωγή γάλακτος από το εξωτερικό αύριο όμως, όταν ο γαλακτοπαραγωγικός κλάδος των γειτόνων θα έχει αναπτυχθεί και ο δικός μας θα έχει συρρικνωθεί, θα είμαστε αναγκασμένοι να εισάγουμε και τα έτοιμα γαλακτοκομικά προϊόντα τους

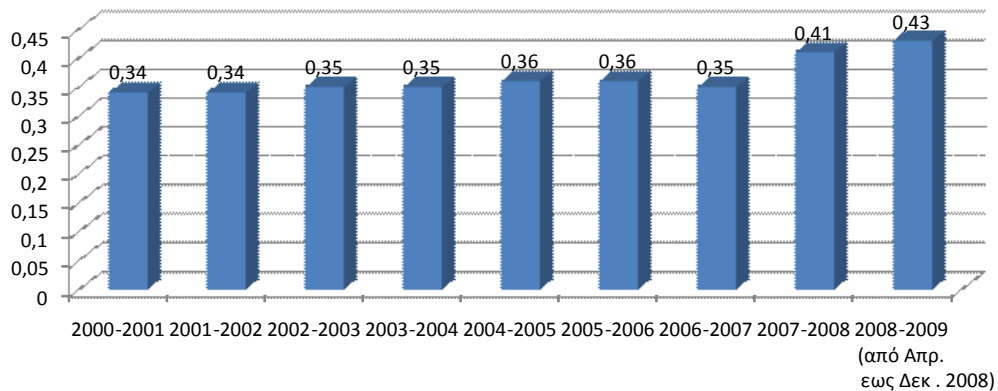
Η βάση για την προσέγγιση του θέματος της τιμολόγησης του γάλακτος (τιμή παραγωγού) ώστε να τεθούν οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ενιαίου συστήματος προσαρμοσμένου στις συνθήκες της χώρας μας. Θα είναι ένα πιστοποιημένο εργαστήριο μέτρησης των συστατικών του γάλακτος σε κάθε ζώο ατομικά σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο ποσοστό του παραγωγικού πληθυσμού των αγελάδων. Τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων θα μπορούν επίσης να αποτελέσουν τη βάση για την εισαγωγή στον κλάδο της γαλακτοπαραγωγού αγελαδοτροφίας συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης.

Σύμφωνα με στοιχεία από έρευνα που πραγματοποίησε η ΠΑΣΕΓΕΣ σχετικά με το κόστος παραγωγής αγελαδινού γάλακτος, προκύπτει σημαντική μείωση του μικτού κέρδους / εκμετάλλευση της τάξης του 65% το 2009 σε σχέση με το 2008. Από την ίδια έρευνα φαίνεται επίσης ότι η τιμή παραγωγού το 2009 παρουσιάζει πτώση κατά 14% σε σχέση με το 2008 ενώ η τιμή καταναλωτή μειώθηκε κατά 13% για το ίδιο χρονικό διάστημα. Με άλλα λόγια, η μείωση των τιμών των γαλακτοκομικών από τις μεγάλες ελληνικές γαλακτοβιομηχανίες είχε ισόποσο οικονομικό αντίκτυπο στο εισόδημα των παραγωγών (Διαγράμματα 16 και 17).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 16. ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΑΝΑ ΜΗΝΑ ΕΤΩΝ 08 -09

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 17. ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΑΝΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ

Η ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η διατροφή ενός πληθυσμού καθορίζεται από ποικιλία παραγόντων, όπως είναι η διαθεσιμότητα των τροφίμων, οι γευστικές του εμπειρίες, το κοινωνικό πλαίσιο αλλά και η ευαισθητοποίησή του σε θέματα υγείας.

Στη χώρα μας οι γευστικές εμπειρίες είναι συνδεδεμένες με την ελληνική παραδοσιακή μεσογειακή δίαιτα, η οποία ανταποκρίνεται στις σύγχρονες επιταγές της σωστής διατροφής. Είναι βέβαια γεγονός ότι διαπιστώνεται σταδιακή αλλαγή των διατροφικών συνηθειών ενός συνεχώς αυξανόμενου τμήματος του πληθυσμού – με έμφαση στους νέους, το οποίο απομακρύνεται από την μεσογειακή παραδοσιακή διατροφή και υιοθετεί δυτικές διατροφικές συνήθειες και τρόπο ζωής. Οι αλλαγές στη δομή της οικογένειας και τον τρόπο ζωής αλλά και η αύξηση των μονομελών νοικοκυριών έχουν μειώσει δραστικά

το χρόνο για παρασκευή φαγητού. Παρατηρούμε επομένως αυξημένη ζήτηση σε φαγητά με ενσωματωμένες υπηρεσίες αλλά και ένα συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον για υγιεινά προϊόντα με περιορισμένα λιπαρά.

Λόγω των ιδιομορφιών αυτών της ζήτησης η αγορά κατακλύζεται συνεχώς από νέα γαλακτοκομικά προϊόντα. Τις περισσότερες φορές η ποικιλία των προϊόντων εξαντλείται σε μεταβολές στο σχεδιασμό ή στην συσκευασία και δεν αφορά τεχνολογικές μεταβολές στη διαδικασία παραγωγής.

Η βιομηχανία τροφίμων αποτελεί το σημαντικότερο κλάδο της ελληνικής και ευρωπαϊκής βιομηχανίας επηρεάζοντας την καθημερινότητά μας όσο κανένας άλλος τομέας. Ο τζίρος της (στην ΕΕ) τα τελευταία χρόνια ξεπέρασε τα 800 δισ. Ευρώ και απασχολεί 4 εκατομμύρια ανθρώπους σε 280.000 επιχειρήσεις. Στη χώρα μας, τα τρόφιμα-ποτά αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους πόλους ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, αφού ο κλάδος καλύπτει σταθερά πάνω από το 20% της ελληνικής βιομηχανικής παραγωγής, πραγματοποιεί το 1/4 του συνολικού κύκλου εργασιών και απασχολεί το 1/4 περίπου των εργαζομένων.

Στη περίπτωση των γαλακτοκομικών προϊόντων, η βιομηχανία παραγωγής τους αποτελεί, ένα σημαντικό τμήμα της ελληνικής βιομηχανίας τροφίμων και ποτών αντιπροσωπεύοντας το 15% του συνόλου. Η ανάπτυξη αυτή της αγοράς των γαλακτοκομικών προϊόντων, αποδίδεται τόσο στην στροφή του καταναλωτικού κοινού προς τα προϊόντα υγιεινής διατροφής, όσο και στις τεχνολογικές εξελίξεις και τις μεγάλες επενδύσεις των επιχειρήσεων στην έρευνα, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται συνεχώς νέα προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, προσαρμοσμένα στις ανάγκες νέων καταναλωτών.

Η ζήτηση για τα γαλακτοκομικά προϊόντα, επηρεάζεται σημαντικά από την εξέλιξη των τιμών. Σημαντικό εργαλείο ενίσχυσης των πωλήσεων του κλάδου αποτελεί επίσης η διαφήμιση. Ο σημαντικότερος ωστόσο προσδιοριστικός παράγοντας του κλάδου είναι το επίπεδο του διαθέσιμου εισοδήματος.

ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

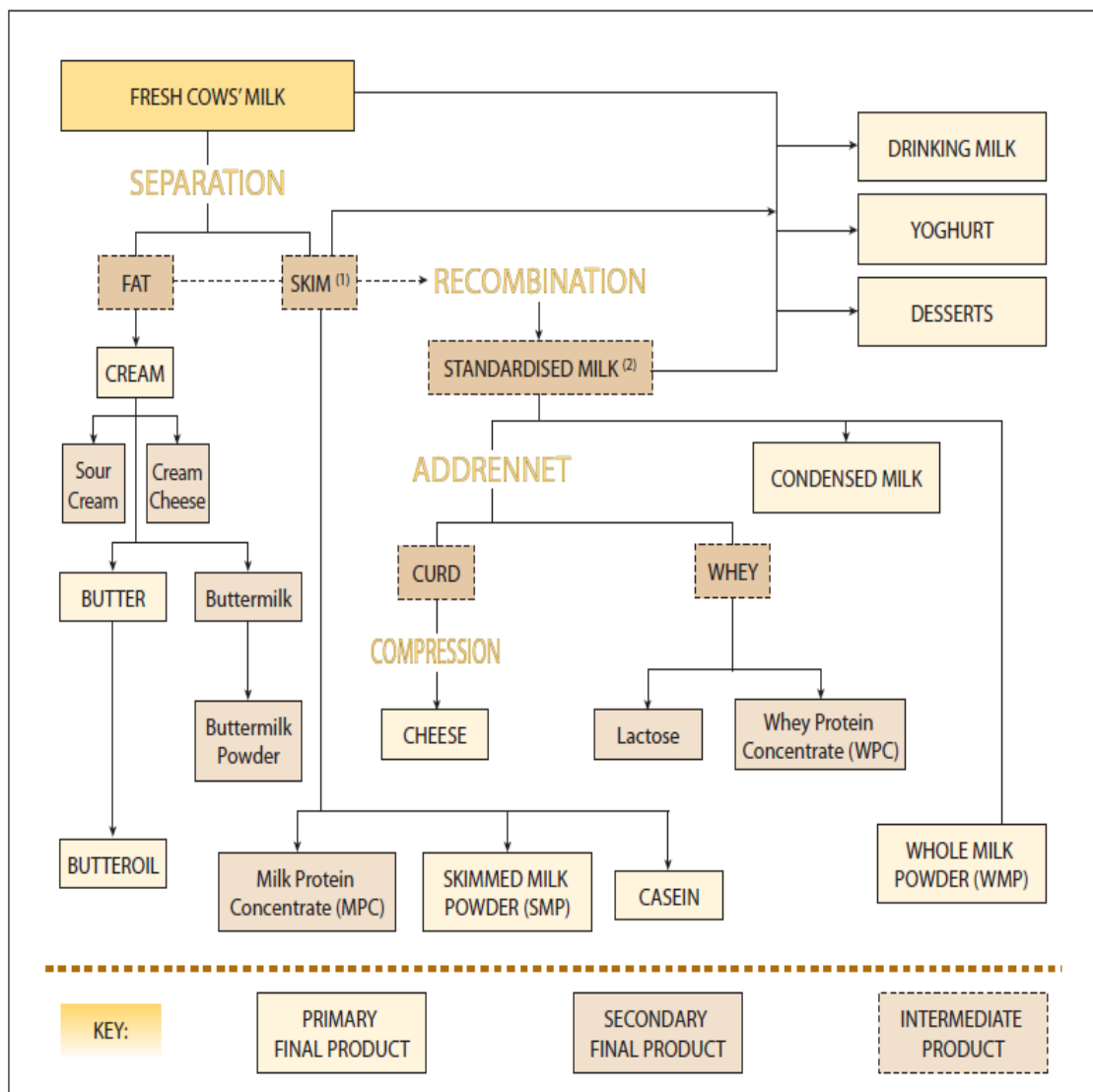
Στη χώρα μας οι γαλακτοβιομηχανίες ήλθαν αντιμέτωπες με αρκετές διατροφικές κρίσεις αλλά και με τον θόρυβο που προκλήθηκε από την ύπαρξη ή μη καρτέλ γάλακτος και την εμπλοκή της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Ταυτόχρονα οι λιανεμπορικές αλυσίδες προσπάθησαν να απεμπλακούν από τη πολιτική τιμών των μεγάλων βιομηχανιών, εισάγοντας προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, με αποτέλεσμα ο κλάδος να περνά μία πρόσθετη κρίση που επιβαρύνθηκε ακόμα περισσότερο από τη μείωση της αγοράς γάλακτος.

ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ

Όπως παρατηρούμε στους επόμενους Πίνακες 10 και 11 και το Διάγραμμα 18, το εύρος των παραγόμενων γαλακτοκομικών προϊόντων είναι τεράστιο. Ενδεικτικά παρατηρούμε στο διάγραμμα το πλήθος των παραγόμενων προϊόντων από αγελαδινό γάλα, καθώς και τις ετήσιες παραγόμενες ποσότητες σύμφωνα με στοιχεία του ΕΛΟΓΑΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 18.

Παραγωγή προϊόντων σύμφωνα με δηλωθέντα ισοζύγια γάλακτος (ΕΛΟΓΑΚ)

ΠΙΝΑΚΕΣ 10 ΚΑΙ 11

ΠΟΠ ΤΥΡΙΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΤΟΝΟΙ) 2007	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΤΟΝΟΙ) 2008	ΔΙΑΦΟΡΑ %
ΦΕΤΑ	97.237	91.698	-5,70
ΚΑΣΕΡΙ	2.757	2.514	-8,83
ΓΡΑΒΙΕΡΑ ΚΡΗΤΗΣ	2.266	2.225	-1,81
ΚΕΦΑΛΟΓΡΑΒΙΕΡΑ	1.897	1.263	-33,44
ΜΑΝΟΥΡΙ	963	1.007	4,57
ΓΡΑΒΙΕΡΑ ΝΑΞΟΥ	703	627	-10,87
ΛΑΔΟΥΡΙ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	427	472	10,62
ΚΑΤΙΚΙ ΔΟΜΟΚΟΥ	349	376	7,64
ΓΑΛΟΥΡΙ	340	271	-20,33
ΚΑΛΑΘΑΚΙ ΛΗΜΝΟΥ	233	193	-16,98
ΜΠΑΤΖΟΣ	110	83	-24,56
ΠΗΚΤΟΓΑΛΟ ΧΑΝΙΩΝ	103	56	-46,05
ΣΦΕΛΑ	91	48	-46,80
ΣΑΝ ΜΙΧΑΛΗ	53	31	-41,84
ΞΙΝΟΜΥΖΗΘΡΑ ΚΡΗΤΗΣ	39	17	-56,27
ΚΟΠΑΝΙΣΤΗ	24	10	-60,33
ΦΟΡΜΑΕΛΛΑ ΑΓΑΧΩΒΑΣ	21	8	-59,53
ΑΝΕΒΑΤΟ	12	2	-84,63
ΓΡΑΒΙΕΡΑ ΑΓΡΑΦΩΝ	0	0	
ΜΕΤΣΟΒΟΝΕ	0	0	

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΤΟΝΟΙ) 2007	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΤΟΝΟΙ) 2008	ΔΙΑΦΟΡΑ %
ΓΑΛΑ ΠΑΣΤΕΡΙΩΜΕΝΟ	348.441	338.984	-2,71
ΓΑΛΑ ΥΨΗΛΗΣ ΠΑΣΤΕΡΙΩΣΗΣ	99.710	116.335	16,67
ΓΑΛΑ ΟΞΙΝΙΣΘΕΝ	8.080	7.625	-5,63
ΓΑΛΑ ΣΥΜΠΥΚΝΩΜΕΝΟ	17.887	23.447	31,08
ΔΙΑΦΟΡΑ ΡΟΦΗΜΑΤΑ	62.793	57.649	-8,19
ΓΙΑΟΥΡΤΙ ΑΠΛΟ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟ	29.402	30.227	2,81
ΓΙΑΟΥΡΤΙ ΑΠΛΟ ΠΡΟΒΕΙΟ	11.534	10.872	-5,74
ΓΙΑΟΥΡΤΙ ΑΠΛΟ ΓΙΔΙΝΟ	241	274	13,73
ΓΙΑΟΥΡΤΙ ΣΤΡΑΓΙΣΤΙΟ	57.470	55.785	-2,93
ΓΙΑΟΥΡΤΙ ΔΙΑΦΟΡΑ	4.588	5.655	23,26
ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΠΙΔΟΡΠΙΑ	61.207	58.851	-3,85
ΤΥΡΙΑ ΜΑΛΑΚΑ	32.451	33.142	2,13
ΤΥΡΙΑ ΣΚΛΗΡΑ- ΗΜΙΣΚΛΗΡΑ	26.294	26.518	0,85
ΤΥΡΙΑ ΤΥΡΟΓΑΛΑΚΤΟΣ	21.591	25.161	16,54
ΤΥΡΙΑ ΑΝΑΠ/ΤΑ-ΑΠΟΜΙΜΙΣΗ	13.870	9.566	-31,03
ΤΥΡΙΑ ΤΗΓΜΕΝΑ	458	297	-36,45
ΚΡΕΜΑ	17.337	9.823	-43,34
ΒΟΥΤΥΡΟ	1.456	8.730	499,56

Αξιζει να σημειώσουμε ότι στο τομέα των προϊόντων ονομασίας προέλευσης, η χώρα μας έχει κατοχυρώσει 20 τυριά ΠΟΠ με ναυαρχίδα βέβαια τη φέτα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η Γαλλία έχει κατοχυρώσει 45, η Ιταλία 33 και η Ισπανία 20.

Στους Πίνακες αυτούς δεν ξεχωρίζουν τα λειτουργικά προϊόντα, τα οποία εμφανίστηκαν πρόσφατα στην Ελλάδα και οι πωλήσεις τους άρχισαν να αναπτύσσονται πιο έντονα τα τελευταία τρία χρόνια. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν κυρίως γαλακτοκομικά προϊόντα, τα οποία είναι εμπλουτισμένα με βιταμίνες και θρεπτικά συστατικά, ώστε να λειτουργούν και ως συμπληρώματα διατροφής. Η συγκεκριμένη ιδιότητα των λειτουργικών τροφίμων αποτελεί το βασικό μοχλό για την ανάπτυξη τους, καθώς η κατανάλωση τους δεν λειτουργεί εις βάρος άλλων υποκατηγοριών.

Το γιαούρτι ήταν η πρώτη κατηγορία γαλακτοκομικών στην οποία εμφανίστηκαν εμπλουτισμένα προϊόντα, ειδικά για τις ανάγκες των μικρής ηλικίας καταναλωτών. Τα πρώτα παιδικά γιαουρτάκια λανσαρίστηκαν το 1996. Έκτοτε το ενδιαφέρον της γαλακτοβιομηχανίας για την εν λόγω υποκατηγορία παραμένει αμείωτο.

Για τα βιολογικά προϊόντα η αγορά γίνεται όλο και πιο ενδιαφέρουσα, πολλές δε

επιχειρήσεις επενδύουν στη παραγωγή τους, ώστε στο καλάθι των προϊόντων που διαθέτουν στους καταναλωτές να υπάρχουν και βιολογικά. Ήδη, ο αριθμός των μονάδων παραγωγής βιολογικών γαλακτοκομικών προϊόντων και τυριών, στο σύνολο της χώρας, ξεπερνά τις 44. Τα προϊόντα στα οποία επικεντρώνονται είναι το βιολογικό γίδινο γάλα, και γιαούρτι, η βιολογική φέτα, το βιολογικό κατσικίσιο τυρί και η βιολογική γραβιέρα. Η εποχή που τα βιολογικά προϊόντα θεωρούνταν είδος πολυτελείας για τους καταναλωτές φαίνεται ότι έχει περάσει. Στον Πίνακα 12 που παρατίθεται και αφορά έρευνα καταναλωτών προκύπτει ότι 1 στους 4 θα αγόραζε βιολογικά προϊόντα ακόμα και αν ήταν ακριβότερα κατά 30% των συμβατικών (Σημ. Η έρευνα αναφέρεται στην προ του ΔΝΤ εποχή).

ΠΙΝΑΚΑΣ 12. Πρόθεση αγοράς βιολογικών προϊόντων

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΡΩΤΩΜΕΝΩΝ	ΠΡΟΘΕΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ Η ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ			
	Η ίδια με τα συμβατικά	Ακριβότερη κατά 10%	Ακριβότερη κατά 20%	Ακριβότερη κατά 30%
Θα το αγόραζα οπωσδήποτε	73%	47%	30%	23%
Μάλλον θα το αγόραζα	10%	21%	18%	16%
Δεν είμαι σίγουρος/η αν θα το αγόραζα	6%	13%	20%	19%
Μάλλον δεν θα το αγόραζα	1%	4%	9%	12%
Οπωσδήποτε δεν θα το αγόραζα	2%	6%	13%	20%
Δ.Γ./ Δ.Α.	8%	95%	9%	9%

ΜΕΣΗ ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΤΑ ΑΤΟΜΟ

Σύμφωνα με στοιχεία των οικογενειακών προϋπολογισμών της ΕΣΥΕ παρατηρείται μία σημαντική αύξηση της κατανάλωσης τα τελευταία 30 χρόνια. Ειδικότερα έχουμε αύξηση 40% στη κατανάλωση νωπού γάλακτος, 44% στη κατανάλωση τυριών και σχεδόν διπλασιασμό στη κατανάλωση γιαουρτιού.

Πάντως πρέπει να σημειωθεί ότι ενώ η χώρα μας ως γνωστόν συγκαταλέγεται στις πρώτες στη κατανάλωση τυριών, υπολείπεται σημαντικά στη κατανάλωση γάλακτος, αφού η ετήσια κατανάλωση φτάνει τα 37 λίτρα σύμφωνα με εκτιμήσεις για το 2008, έναντι 76 λίτρων του Ευρωπαϊκού μέσου όρου των 27 χωρών και 100 λίτρων της Κύπρου.

ΠΟΛΥΔΙΑΣΠΑΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ένα βασικό σημείο το οποίο αξίζει ιδιαίτερης αναφοράς αποτελεί η πολυδιάσπαση στον έλεγχο του γάλακτος και των προϊόντων του. Σήμερα ασχολούνται τέσσερις φορείς του δημοσίου: ΕΛΟΓΑΚ, ΕΦΕΤ, ΟΠΕΓΕΠ, ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ. Η πολυδιάσπαση αυτή των φορέων ελέγχου προκαλεί σύγχυση στους επιχειρηματίες και τους υποχρεώνει στην ανάλωση σημαντικού χρόνου από την εργασία τους για συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της νομοθεσίας.

Σημειώνονται σημαντικά προβλήματα συντονισμού, όπως είναι η διαφορετική συμπλήρωση εντύπων για κάθε φορέα, χωρίς την ανάλογη προσαρμογή στις υπάρχουσες συνθήκες. Με τον τρόπο αυτόν ευνοούνται οι συνθήκες για τους επιτήδειους, ειδικά όταν βρίσκονται ανάμεσα στα όρια ελέγχου της κάθε υπηρεσίας, όπου πολλές φορές δημιουργούνται αναμφίβολα και παραθυράκια, που επιτρέπουν να αναπτυχθούν ακόμα και επικίνδυνες καταστάσεις για την δημόσια υγεία και ασφάλεια. Ενδεικτικά αναφέρεται η ανάμιξη τυροκομικών προϊόντων, πολλές φορές ΠΟΠ, τα οποία αλλάζουν επωνυμίες και ημερομηνίες.

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

Στον τομέα της επεξεργασίας του γάλακτος κυριαρχούν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με στοιχειώδη κεφαλαιουχική υποδομή και ελλιπείς μορφές οργάνωσης, οι οποίες παράγουν προϊόντα που χαρακτηρίζονται, αφ' ενός από υψηλό κόστος παραγωγής και αφ' ετέρου από μη σταθερή ποιότητα. Ο αριθμός των επιχειρήσεων αυτών σύμφωνα με στοιχεία του ΕΛΟΓΑΚ ανέρχεται στις 550. Με πολύ μεγάλη διασπορά καλύπτοντας όλη την επικράτεια.

Ειδικότερα, η ελληνική τυροκομία έχει παρουσιάσει τα τελευταία χρόνια αξιόλογη ανάπτυξη, διατηρεί ακόμα πολλά παραδοσιακά στοιχεία, παράγει δε μια πλούσια ποικιλία προϊόντων με ξεχωριστά ποιοτικά χαρακτηριστικά. Παράλληλα, ο κλάδος αντιμετωπίζει έντονες ανταγωνιστικές πιέσεις από τα εισαγόμενα προϊόντα, καθώς και περιορισμούς στο θεσμικό πλαίσιο που περιβάλλει την παραγωγή και την εμπορία των προϊόντων.

Τα τελευταία χρόνια η δραστηριοποίηση μεγάλων γαλακτοβιομηχανιών στον χώρο της τυροκομίας έχει διαμορφώσει διαφορετικά ανταγωνιστικά πλαίσια στην αγορά. Οι επιχειρήσεις αυτές έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στο τυποποιημένο και συσκευασμένο τυρί, αγορά που θα παρουσιάσει ιδιαίτερη ανάπτυξη.

Παρ' όλα αυτά η δυνατότητα αγοράς της συγκεκριμένης ποσότητας που θέλει ο καταναλωτής και οι χαμηλότερες τιμές σε σχέση με τα τυποποιημένα προϊόντα είναι οι

λόγοι που οι καταναλωτές επιμένουν στα χύμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13. Μεταποιητικές επιχειρήσεις

Νομός	Μεταποιητής	Εισκομισθείσα ποσότητα Αγελαδινού Γάλακτος από Παραγωγούς	Ποσοστό (%) επί της συνολικής εισκομισθείσας ποσότητας
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ	VIVARTIA Α.Β.Ε.Ε.	166.268.673	29,12
ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ	75.929.329	13,30
ΛΑΡΙΣΑΣ	ΓΑΛΑΚΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΛΑΡΙΣΑΣ Α.Ε. 'ΟΛΥΜΠΟΣ'	69.183.912	12,12
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ	ΦΑΓΕ Α.Ε.	44.299.346	7,76
ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΑΓΝΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε. 'ΑΓΝΟ'	42.115.929	7,38
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΩΔΩΝΗ Α.Ε.'ΑΒΓΗ'	24.897.679	4,36
ΞΑΝΘΗΣ	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΞΑΝΘΗΣ Α.Ε.'ΡΟΔΟΠΗ'	18.638.118	3,26
ΕΒΡΟΥ	ΕΒΡΟΦΑΡΜΑ Α.Β.Ε.Ε.	18.607.776	3,26
ΔΡΑΜΑΣ	ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. 'ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΔΡΑΜΑΣ'	14.646.372	2,57
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Ε.Α.Σ. ΤΡΙΚΑΛΩΝ - ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.	12.148.600	2,13
ΚΙΛΚΙΣ	ΦΑΡΜΑ ΚΟΥΚΑΚΗ Α.Ε.	11.113.474	1,95
ΑΧΑΪΑΣ	ΕΡΓ.ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΠΑΤΡΩΝ 'ΠΡΩΤΟ'	9.223.892	1,62
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	Ε.Α.Σ. ΒΟΛΟΥ	8.063.475	1,41
ΚΥΚΛΑΔΩΝ	Ε.Α.Σ. ΝΑΞΟΥ	7.398.812	1,30
ΣΕΡΡΩΝ	ΚΡΙ-ΚΡΙ Α.Ε.	6.666.202	1,17
ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΦΑΡΜΑ Α.Ε.	6.472.201	1,13
ΣΕΡΡΩΝ	ΣΕΡΡΑΪΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε.	5.868.897	1,03
ΠΙΕΡΙΑΣ	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ Α.Ε. 'ΚΟΡΦΗ'	4.810.422	0,84
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	Ε.Α.Σ. ΛΑΜΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.	4.623.390	0,81
ΚΙΛΚΙΣ	ΛΥΚΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.	4.025.414	0,70

Τελευταία οι καταναλωτές είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στις αγορές τους λόγω της οικονομικής κρίσης. «Σε ορισμένες περιπτώσεις οι διαφορές τιμών ανάμεσα σε συσκευασμένα προϊόντα και χύμα, ακόμα και όταν πρόκειται για προϊόντα της ίδιας εταιρείας, φτάνουν το 20%. Η τιμή του τυριού, σε σχέση με το καταναλωτικό εισόδημα,

αποτελεί σημαντική παράμετρο επιλογής του τελικού προϊόντος, αλλά όχι την καθοριστική. Τα τελευταία χρόνια χαρακτηριστική είναι η στροφή σε παραδοσιακά ελληνικά προϊόντα και η αναζήτηση πιο εκλεπτυσμένων γεύσεων τυριού, τα οποία κυρίως πωλούνται χύμα.

Ο ανταγωνισμός ανάμεσα στις εταιρείες για την ιδιοποίηση όλο και μεγαλύτερων μεριδίων στην αγορά είχε ως συνέπεια την επέκταση και αναβάθμιση των παραγωγικών εγκαταστάσεων, την αποτελεσματικότερη λειτουργία των δικτύων διανομής και των κέντρων logistics, τις νέες μεθόδους τυποποίησης, αλλά και την επέκταση της γκάμας των κωδικών με νέα προϊόντα, γεύσεις και συσκευασίες.

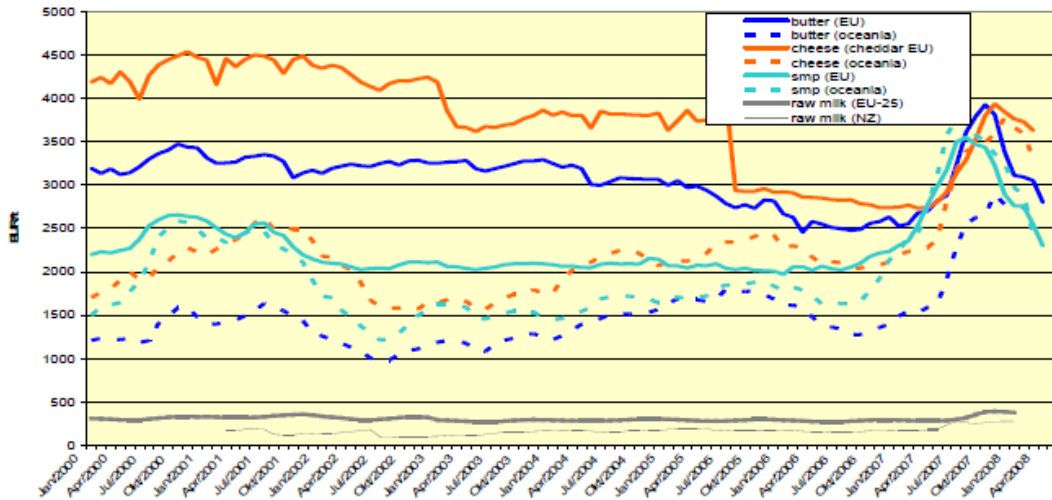
Έτσι, την αιχμή του δόρατος του κλάδου των γαλακτοκομικών προϊόντων στη χώρα μας αποτελούν πλέον τα προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας και μακράς διάρκειας, όπως το γάλα υψηλής παστερίωσης, το εμπλουτισμένο συμπυκνωμένο γάλα, τα γιαούρτια με χαμηλά λιπαρά και πρόσθετα, καθώς και τα γαλακτοκομικά προϊόντα υψηλών προδιαγραφών και θρεπτικής αξίας για παιδιά.

Από πλευράς κύκλου εργασιών οι 10 μεγαλύτερες επιχειρήσεις πραγματοποιούν το 80% σχεδόν του κύκλου εργασιών του κλάδου.

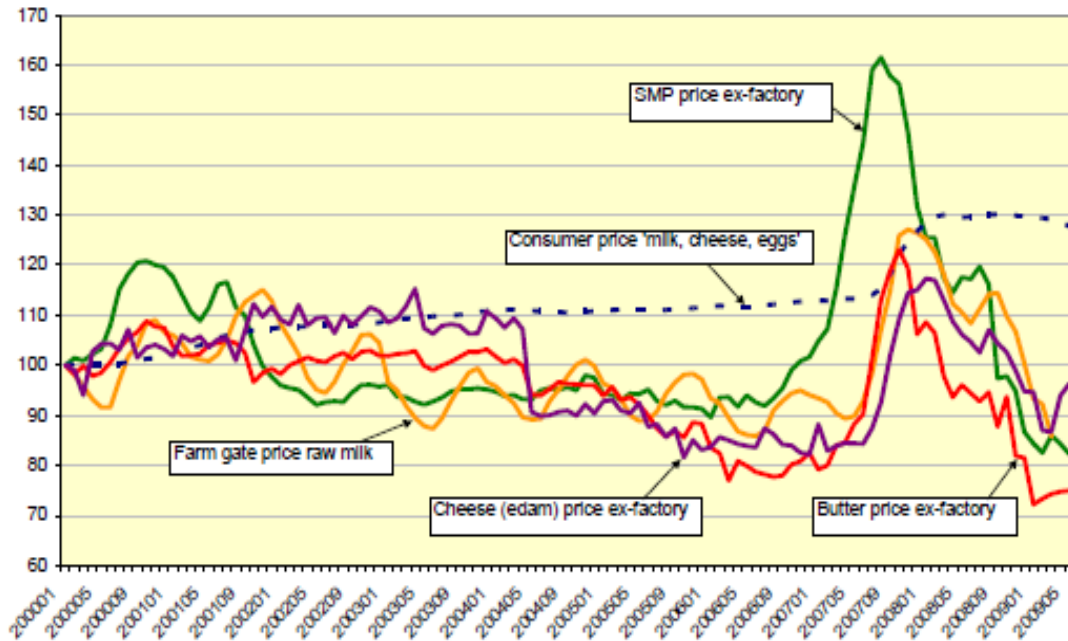
Η παραγωγή γάλακτος στην Ε.Ε. δεν έχει αυξηθεί λόγω των διαφόρων αυξήσεων των ποσοστώσεων. Η συνολική παραγωγή γάλακτος έως τις 31 Μαρτίου 2009 υποχώρησε σε 4,2%, κάτω από τη συνολική ποσόστωση. Η ζήτηση, ωστόσο, έχει μειωθεί τόσο στην Ε.Ε. όσο και στην παγκόσμια αγορά.

Τα πιο πρόσφατα στοιχεία όμως της ΕΕ δείχνουν ότι οι τιμές ανεβαίνουν. Η τιμή του αποκορυφωμένου γάλακτος αυξήθηκε κατά 2 έως 3% κατά μέσο όρο, των τυριών κατά 5 έως 7% ενώ η μέση τιμή του γάλακτος αυξήθηκε κατά περίπου 2% τον Αύγουστο του 2009 και η αγορά στην παρέμβαση σχεδόν σταμάτησε (Διαγράμματα 19, 20, 21 και 22).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 19. ΤΙΜΕΣ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΣ (EUR/T

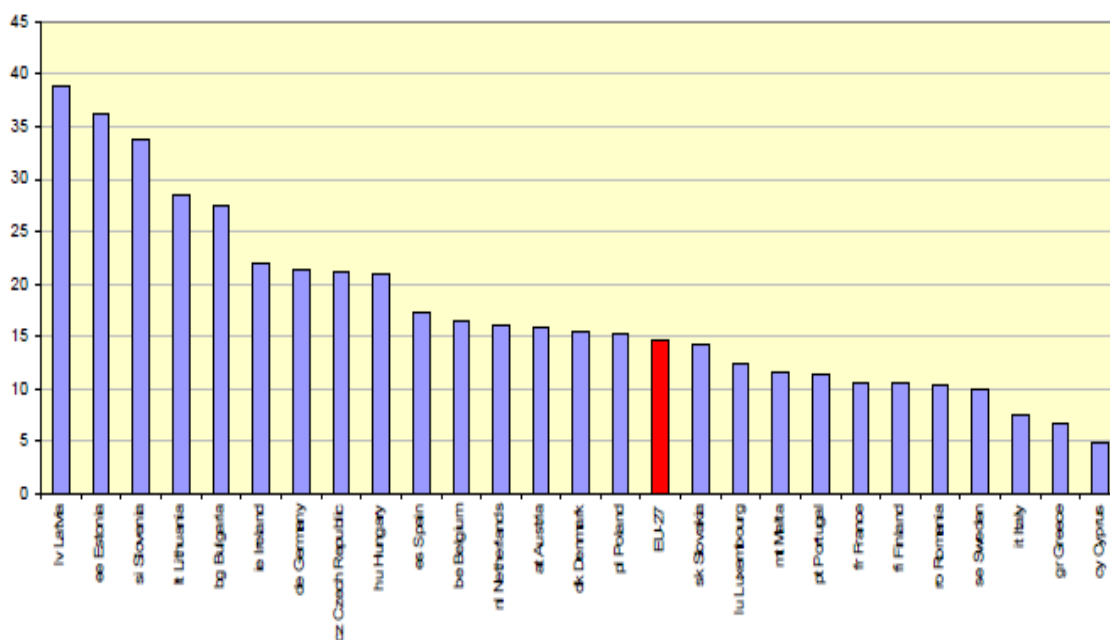

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 20. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΣΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΩΝ (ΙΑΝ 2000=100)

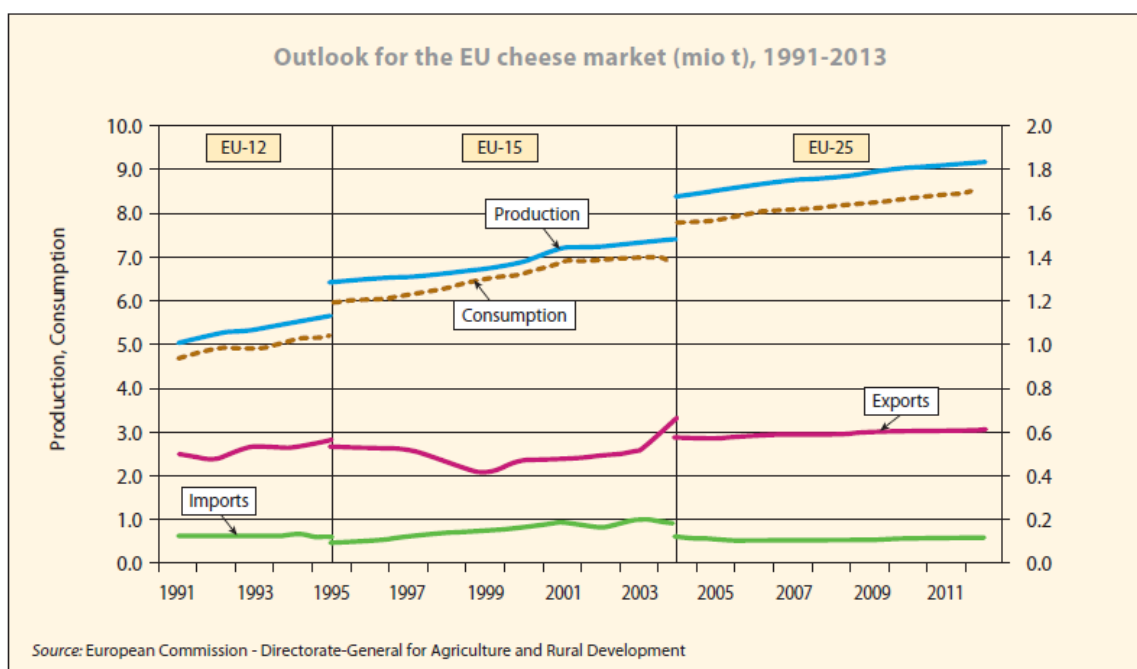

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 21. ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (ΦΕΒ08/ΦΕΒ07) ΓΙΑ «ΓΑΛΑ, ΤΥΡΙ ΚΑΙ ΑΒΓΑ» ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ Ε.Ε. (%)

Milk, cheese and eggs

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 22. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΗΣ ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΩΝ

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

ΕΞΑΓΟΡΕΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ - ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ

Στο χώρο των γαλακτοβιομηχανιών έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια σημαντικές εξαγορές και ανακατατάξεις.

Ως γνωστόν η εταιρία ΤΥΡΑΣ Α.Ε. εξαγόρασε την ΟΛΥΜΠΟΣ στη Λάρισα αλλά και την ΡΟΔΟΠΗ στην Ξάνθη, ενώ η Μινέρβα πρόσφατα επένδυσε περί τα 10 εκατ. ευρώ στην παραγωγή τυροκομικών, στα οποία περιλαμβάνεται και η εξαγορά του εργοστασίου της ΦΑΓΕ στην Ήπειρο. Αξιοσημείωτη είναι τέλος η εξαγορά από την NESTLE της Δέλτα Παγωτού διεκδικώντας με τον τρόπο αυτό αύξηση των μεριδίων της, αλλά και της FRIESLAND HELLAS η οποία μετά την καθιέρωσή της στην κατηγορία των γιαουρτιών, εισήλθε δυναμικά και στη διάθεση σκληρών και ημίσκληρων τυριών, διεκδικώντας σημαντικό μερίδιο από τον ανταγωνισμό στηριζόμενη στο brand Νουνού.

Στο εξωτερικό η ΕΕ ενέκρινε τη συγχώνευση Friesland Foods με την Campina παρά τους αρχικούς ενδοιασμούς λόγω σημαντικών προβλημάτων ανταγωνισμού για σειρά γαλακτοκομικών προϊόντων.

Η VIVARTIA ABEE ανακοίνωσε τη σύναψη συμφωνίας με την ιαπωνική γαλακτοβιομηχανία Morinaga Milk Industry Co. Ltd. Η συνεργασία των δυο εταιρειών αφορά στη προσφορά από τη Vivartia τεχνογνωσίας με σκοπό την παραγωγή γιαουρτιού ελληνικού τύπου από την Morinaga.

Τέλος η ΦΑΓΕ, μέσα από μια σειρά στρατηγικών κινήσεων που την οδήγησαν στην έξοδο της από το φρέσκο γάλα, στην πώληση των μονάδων παραγωγής τυριού, στην κάθετη ανάπτυξή της στην κατηγορία του γάλακτος υψηλής παστερίωσης, βελτίωσε σημαντικά τη θέση τη στην κατηγορία του γιαουρτιού – μέσα από τις επενδύσεις της στις ΗΠΑ, όπως και στο λανσάρισμα νέων γαλακτοκομικών προϊόντων.

ΕΠΑΝΑΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Τελευταία παρατηρείται επαναδιαχωρισμός δραστηριοτήτων. Για παράδειγμα, η Vivartia έχει εδώ και μήνες κινήσει τις διαδικασίες διαχωρισμού των δραστηριοτήτων της και δημιουργίας ξεχωριστών εταιρικών σχημάτων, σχεδιάζοντας σε ένα από αυτά να συμπεριλάβει τον τομέα των γαλακτοκομικών προϊόντων.

ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΙΔΙΩΝ ΑΓΟΡΑΣ

Είναι γεγονός ότι σήμερα η αγορά διανύει μια περίοδο κάμψης η οποία είχε αρχίσει να διαφαίνεται από το 2008. Σύμφωνα με δημοσιευμένα στοιχεία, οι πωλήσεις γάλακτος παρουσίασαν πτώση της τάξης του 1,81% το 2008 σε σχέση με το 2007. Η πτώση αυτή συνεχίστηκε και το πρώτο 5μηνο του 2009, το οποίο σε σύγκριση με το αντίστοιχο 5μηνο

του 2008 παρουσιάζει πτώση της τάξεως του 2,4%. Στα αξιοσημείωτα χαρακτηριστικά της σημερινής κατάστασης της αγοράς καταγράφεται η πτώση των πωλήσεων για το φρέσκο παστεριωμένο γάλα και το εβαπορέ, με αντίστροφη πορεία κυρίως για το γάλα υψηλής παστερίωσης αλλά και το γάλα ιδιωτικής ετικέτας .

Οι παραπάνω ανακατανομές στα μερίδια της αγοράς για τις διάφορες κατηγορίες γάλακτος είναι ενδεικτικές της αλλαγής που έχει επέλθει στις εγχώριες καταναλωτικές συνήθειες. Λόγω της οικονομικής κρίσης οι καταναλωτές περιορίζουν τις δαπάνες τους ακόμα και για βασικά είδη διατροφής όπως το γάλα. Έτσι ολοένα και περισσότεροι επιλέγουν να αγοράζουν γάλα ιδιωτικής ετικέτας και υψηλής παστερίωσης, διότι μπορούν να το καταναλώσουν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, εξοικονομώντας με αυτό τον τρόπο χρόνο και χρήμα.

Παράλληλα λόγω των παραπάνω παραγόντων, δραστηριοποιήθηκαν αρκετές εταιρίες τοπικού χαρακτήρα, διανέμοντας γάλα είτε μόνο σε έναν νομό (στο νομό παραγωγής, όπου όλα τα προηγούμενα κόστη είναι περιορισμένα), είτε - για τον ίδιο λόγο - σε μια περιορισμένη γεωγραφική περιοχή που αποτελείται από λίγους νομούς.

Στο τομέα των τυριών βασικό χαρακτηριστικό της εγχώριας ζήτησης είναι η στροφή των καταναλωτικών προτιμήσεων προς τα σκληρά και ημίσκληρα τυριά, εις βάρος της κατανάλωσης της φέτας, η οποία όμως φαίνεται να διατηρεί πάνω από το 50% της συνολικής κατανάλωσης. Τα εισαγόμενα προϊόντα παρουσιάζουν σημαντική αύξηση και αντιπροσωπεύουν το 25% της συνολικής κατανάλωσης. Βασικότερος λόγος υπέρ της αύξησης αυτής είναι οι χαμηλότερες τιμές των εισαγομένων σε σχέση με τα εγχώρια παραγόμενα προϊόντα.

ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΤΙΚΕΤΑΣ

Αξίζει εδώ να επισημάνουμε ότι με πρόκριμα τη χαμηλή τιμή τους, τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας κερδίζουν ολοένα και μεγαλύτερο μερίδιο στην εγχώρια αγορά. Το γεγονός πιστοποιεί και έρευνα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου ένας στους πέντε καταναλωτές προτιμά να αντικαθιστά στο καλάθι αγορών του τα επώνυμα και ακριβότερα προϊόντα με προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, κάτι που πρακτικά σημαίνει ότι ποσοστό της τάξης του 15% του τζίρου των σουπερμάρκετ αφορά προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας. Αξιοσημείωτο μάλιστα είναι ότι η τάση αυτή δεν αφορά μόνο νοικοκυριά με χαμηλό εισόδημα αλλά διαχέεται στο σύνολο του πληθυσμού, καταρρίπτοντας εν μέρει τον μύθο που θέλει μόνο τους οικονομικά ασθενέστερους να προτιμούν τα φθηνότερα προϊόντα.

ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΙΜΩΝ ΣΤΟ ΡΑΦΙ

Ο πόλεμος τιμών στον χώρο του φρέσκου γάλακτος, άλλαξε τα δεδομένα και στη συνολική αγορά του λευκού γάλακτος. Οι αλλαγές, που έχουν επέλθει τα τελευταία χρόνια στο γάλα, είναι άκρως σημαντικές. Μεγάλες εταιρείες απαρνήθηκαν το φρέσκο γάλα, ενώ άλλες έδωσαν τα πάντα για την ίδια κατηγορία, κάποιες αποχώρησαν από το εβαπορέ, ορισμένες επένδυσαν και επενδύουν στο γάλα υψηλής παστερίωσης, ενώ ειδικές κατηγορίες κωδικών, όπως το βιολογικό ή το κατσικίσιο γάλα, κέρδισαν κομμάτι αυτής της πίτας.

Αντίστοιχα και στην αγορά του γιαουρτιού μετά τον εξοντωτικό αγώνα προσφορών προς τον καταναλωτή, σημειώθηκε στη συνέχεια και φέτος αντίστοιχος πόλεμος από μερικές εταιρίες, οι οποίες προχώρησαν στο λανσάρισμα νέων προϊόντων, συνδυάζοντας το γιαούρτι με άλλες ιδιαίτερες γεύσεις, οι οποίες έτυχαν της αποδοχής των καταναλωτών.

ΚΑΡΤΕΛ

Είναι γνωστός ο θόρυβος που είχε προκληθεί αναφορικά με την ύπαρξη ή μη καρτέλ στην αγορά γάλακτος. Τα πρόστιμα που τελικά επέβαλε η Επιτροπή Ανταγωνισμού ήταν υπέρογκα και ανήλθαν σε 47,5 εκατ. Ευρώ για τις γαλακτοβιομηχανίες και 18,5 εκατ. ευρώ για τα Σούπερ Μάρκετ.

Πρόσφατα, το Διοικητικό Εφετείο, στο οποίο είχαν προσφύγει οι Γαλακτοβιομηχανίες, κατά των προστίμων που τους είχε επιβάλει η Επιτροπή Ανταγωνισμού, μείωσε σημαντικά το ύψος των προστίμων σε 23,5 εκατ. Ευρώ.

Ωστόσο ο Σύνδεσμος Ελληνικής Κτηνοτροφίας κάνει λόγο στις 8 Απριλίου 2010 για επαναδραστηριοποίηση του μηχανισμού των εναρμονισμένων πρακτικών (καρτέλ) στις τιμές παραγωγού στο αγελαδινό γάλα, επισημαίνοντας ότι ξαφνικά όλες οι εγχώριες γαλακτοβιομηχανίες ανακοίνωσαν μειώσεις τιμών από τον επόμενο μήνα (πριν από την ολοκλήρωση της μελέτης).

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΓΑΛΑ

Σύμφωνα με την Αγορανομική Διάταξη αριθ. 5/2009, προβλέπεται στη συσκευασία των προϊόντων (γάλα, γάλα σε σκόνη, σοκολατούχο γάλα, γιαούρτη με προσθήκες ή μη άλλων υλών, επιδόρπια πάσης φύσης με βάση το γάλα, κρέμα, ρυζόγαλο, κρέμα γάλακτος) να αναγράφεται υποχρεωτικά η ένδειξη που υποδηλώνει τη χώρα ή τις χώρες προέλευσης της πρώτης ύλης, καθώς και το ποσοστό πρόσμιξης, εφόσον χρησιμοποιήθηκε γάλα με προέλευση από περισσότερες της μίας χώρες.

Οι λιανοπωλητές υποχρεούνται να τοποθετούν τα πάσης φύσεως πωλούμενα γάλατα σε ευδιάκριτα, ξεχωριστά σημεία (σε ξεχωριστά ράφια κάθε κατηγορία).

Ωστόσο η ΕΕ με την απόφασή της στις 8 Μαρτίου 2010 κρίνει ότι «Η Ελλάδα δεν πρέπει να θεσπίσει το άρθρο 1 παράγραφοι 2, 3 και 6 του σχεδίου διάταξης σχετικά με την αναγραφή ενδείξεων επί της συσκευασίας των πάσης φύσεως γαλακτοκομικών προϊόντων που υποδηλώνουν τη χώρα προέλευσης της πρώτης ύλης (γάλακτος) που χρησιμοποιήθηκε για την παρασκευή και διάθεση των προϊόντων αυτών στον τελικό καταναλωτή, καθώς και υποχρεώσεις των λιανοπωλητών για τον τρόπο τοποθέτησης των γαλακτοκομικών προϊόντων στα σημεία πώλησης των καταστημάτων τους».

Όπως αναφέρουν τα αρμόδια κοινοτικά όργανα «οι ελληνικές αρχές δεν προέβαλαν καμία δικαιολογία η οποία να συνεπάγεται το συμπέρασμα ότι η καθιέρωση, γενικά, της υποχρέωσης αναφοράς της χώρας προέλευσης της πρώτης ύλης, δηλαδή του γάλακτος, είναι αναγκαία. Το σκεπτικό της Επιτροπής αναφέρει πως η ένδειξη του τόπου καταγωγής ή προέλευσης του τροφίμου είναι υποχρεωτική μόνο «στις περιπτώσεις που η παράλειψη της ενδείξεως αυτής θα ήταν δυνατόν να δημιουργήσει στον καταναλωτή εσφαλμένη εντύπωση σχετικά με τον πραγματικό τόπο καταγωγής ή προελεύσεως του τροφίμου».

Η απόφαση αυτή θα επανεξεταστεί στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα (εντός του πρώτου εξαμήνου του 2010).

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Οι καταναλωτές διασφαλίζονται με ένα πλέγμα αρχών και κανόνων οι κυριότεροι από τους οποίους είναι οι ακόλουθοι:

- Κατευθυντήρια αρχή: ασφάλεια τροφίμων « Από το αγρόκτημα στο Τραπέζι» Η Ε.Ε. επιθυμεί να διασφαλίσει ένα υψηλό επίπεδο προστασίας για την υγεία του καταναλωτή. Στόχος είναι να υπάρξει μία συνολική προσέγγιση της ασφάλειας των τροφίμων, καλύπτοντας όλους τους τομείς της διατροφικής αλυσίδας για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας του καταναλωτή.
- Καθορισμός συγκεκριμένων κανόνων σήμανσης προϊόντων. Η Ε.Ε. έχει προτείνει συγκεκριμένους κανόνες σήμανσης των προϊόντων, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι περιλαμβάνονται όλες οι σημαντικές πληροφορίες που αφορούν το προϊόν και ότι οι πληροφορίες αυτές δεν είναι παραπλανητικές.

- Εκσυγχρονισμός και απλοποίηση κανόνων σχετικά με ετικέτες. Σε αυτές θα πρέπει να αναγράφονται οι θρεπτικές ιδιότητες, ενώ παράλληλα θα πρέπει οι ετικέτες να παρέχουν εύκολη ανάγνωση, αναγραφή της χώρας προέλευσης ή του τόπου καταγωγής.
- Έναρξη εφαρμογής «Πακέτου υγιεινής τροφίμων». Στα πλαίσια αυτά έχει αναπτυχθεί πέραν των άλλων και το :
RASFF (Rapid alert system for food and feed). Για την καλύτερη και έγκυρη ενημέρωση και αντιμετώπιση διατροφικών κρίσεων, η Ε.Ε. έχει δημιουργήσει το Σύστημα Ταχείας Ειδοποίησης για τα Τρόφιμα και τις Ζωοτροφές, ενημερώνοντας σε εβδομαδιαία βάση όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς για πιθανούς κινδύνους.
Πρόσφατα δημιουργήθηκε το σχήμα πιστοποίησης FSSC 22000 (Food Safety System Certification 22000), με βάση το οποίο οι υφιστάμενοι φορείς πιστοποίησης πραγματοποιούν αξιολογήσεις. Το FSSC 22000 καλύπτει όλες τις απαιτήσεις πιστοποίησης συστήματος διαχείρισης ασφάλειας τροφίμων και βασίζεται στα πρότυπα ISO 22000:2005, BSI PAS 220:2008 και ISO 22003:2007. Έχει ήδη εγκριθεί από τον GPSI (Global Food Safety Initiative) ως πλήρες πρότυπο για τη βιομηχανία τροφίμων, ισοδύναμο των BRC και του IFS, το οποίο σημαίνει πως δεν θα απαιτούνται πλέον πολλαπλές πιστοποιήσεις συστημάτων ασφάλειας τροφίμων και συνεπώς δεν θα υπάρχουν επιπλέον κόστη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΑΣ

Από τα στοιχεία που έχουμε παραθέσει προκύπτει πως η προοπτική της Ελληνικής γαλακτοπαραγωγικής αγελαδοτροφίας διαμορφώνεται από τους ακόλουθους παράγοντες:

- Παρά τη σημασία του κλάδου για την εθνική οικονομία και τη συμβολή του στην οικονομική δραστηριότητα της υπαίθρου, παρουσιάζονται σοβαρά προβλήματα που επικεντρώνονται στην εξέλιξη των τιμών παραγωγού, στο χωροταξικό, στην έλλειψη ουσιαστικής οργανωτικής υποδομής του κλάδου και τεχνικής στήριξης των αγελαδοτροφικών μονάδων.
- Τα κύρια διαρθρωτικά προβλήματα της Ελληνικής αγελαδοτροφίας είναι η συγκέντρωση του κλάδου σε ορισμένες περιοχές της χώρας, και κυρίως στην Κεντρική

Μακεδονία. Το μεγάλο αστικό κέντρο της χώρας, η Αθήνα και η περιοχή της βρίσκεται σε μεγάλη απόσταση από τους τόπους παραγωγής ενώ ταυτόχρονα η γεωργική γη στους τόπους παραγωγής είναι γενικά ακριβή και τα χωροταξικά και περιβαλλοντικά προβλήματα δισεπίλυτα.

- Η αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων ενώ πρέπει να δρομολογηθεί άμεσα θα έχει μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα και πρέπει να στραφεί .προς την αποκέντρωση των μονάδων επεξεργασίας της πρώτης ύλης και την εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων διευθέτησης του χωροταξικού προβλήματος μέσω της τακτοποίησης της γεωργικής γης και μέσω της εφαρμογής περιβαλλοντικής πολιτικής με μεθόδους μέτρησης της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης από κάθε κτηνοτροφική δραστηριότητα.
- Έχει παγιωθεί η ταχεία αύξηση του μεγέθους των μονάδων και η αντίστοιχη μείωση του αριθμού των παραγωγών . Τα μεγέθη των Ελληνικών αγελαδοτροφικών μονάδων γαλακτοπαραγωγής σε σχέση με τα μεγέθη άλλων χωρών της ΕΕ δείχνουν ότι πρόκειται σε σημαντικό ποσοστό για εκμεταλλεύσεις η διαχείριση των οποίων προϋποθέτει τεχνική κατάρτιση και υποδομές τις οποίες δεν διαθέτουν στην συντριπτική τους πλειοψηφία οι αγελαδοτρόφοι.
- Οι Έλληνες αγελαδοτρόφοι είναι ως επί το πλείστον νέοι, επιχειρηματίες που δεν βασίζουν τη βιωσιμότητά τους στις άμεσες επιδοτήσεις της ΕΕ, έχουν προχωρήσει σε πολύ σημαντικές επενδύσεις συγκριτικά με άλλους κλάδους της οικονομίας και έχουν στόχο τη δημιουργία κτηνοτροφικής παράδοσης για τα διάδοχα μέλη της οικογένειας. Εν τούτοις η συσσωρευμένη εμπειρία που διαθέτουν προέρχεται από μονάδες μικρότερου μεγέθους και τα προγράμματα επιμόρφωσής τους οργανώθηκαν και εφαρμόστηκαν πρόχειρα και είχαν μηδενικά αποτελέσματα. Αν λάβουμε υπόψη ότι υπάρχουν ουσιαστικά κενά στην εκπαίδευση εξειδικευμένων στελεχών, ο αριθμός τους των πραγματικά ειδικών είναι περιορισμένος και η παροχή τεχνικής στήριξης στις αγελαδοτροφικές μονάδες κατακερματισμένη, είναι εύκολο να κατανοήσουμε τα σημαντικά προβλήματα στη διαχείριση των μονάδων, τις μεγάλες απώλειες μόσχων, τα προβλήματα αναπαραγωγής, την έλλειψη ζώων αντικατάστασης με αποτέλεσμα τη συνέχιση της εισαγωγής μοσχίδων από το εξωτερικό και την ανεπάρκεια στην πρόληψη ή θεραπεία νέων προβλημάτων που παρουσιάζονται, όπως τα προβλήματα με τα πόδια των ζώων που προκαλούνται από τα δάπεδα των στάβλων.
- Συνεπώς, η εκπαίδευση στελεχών, προσανατολισμένη στην διαχείριση μεγάλων

μονάδων και η δημιουργία σχολείων πρακτικής εκπαίδευσης για το προσωπικό που θα εργάζεται στις μονάδες είναι στόχοι υψηλής προτεραιότητας.

- Η γενετική βελτίωση των ζώων, που έχει μόνιμα αποτελέσματα και δίνει προστιθέμενη αξία στα ζώα υψηλών αποδόσεων με πιστοποιημένα γενεαλογικά χαρακτηριστικά βρίσκεται σε πολύ πρώιμο στάδιο και ο κεντρικός συντονισμός της περιορίζεται μόνον στην χρηματοδότηση των σχετικών δραστηριοτήτων (έλεγχος των αποδόσεων, τήρηση των γενεαλογικών βιβλίων). Εν τούτοις, πρόσφατες σχετικές ερευνητικές εργασίες έχουν δείξει σημαντική αλληλεπίδραση γονοτύπου περιβάλλοντος μεταξύ της Ελλάδας και των χωρών εισαγωγής σπέρματος απογονικά ελεγμένων ταύρων (δηλαδή το εισαγόμενο σπέρμα δεν αποδίδει σύμφωνα με τις επιδόσεις των ταύρων στις χώρες προέλευσης) και συνεπώς χρειάζεται πολύ προσεκτική εφαρμογή του για να έχουμε ικανοποιητικά αποτελέσματα. Επειδή η αλληλεπίδραση οφείλεται κυρίως στη διαφορά του διαχειριστικού επιπέδου των μονάδων μεταξύ της Ελλάδας και των χωρών προέλευσης του σπέρματος, η βελτίωση των συνθηκών διαχείρισης και εκτροφής θα έχει ως αποτέλεσμα και την επιτάχυνση του ρυθμού γενετικής βελτίωσης του πληθυσμού.
- Η γαλακτοπαραγωγός αγελαδοτροφία εξαρτάται από την εισαγωγή ζώων από το εξωτερικό. Εφόσον όμως οι αποδόσεις των αγελάδων είναι σε υψηλό και ανταγωνιστικό επίπεδο και με το σπέρμα απογονικά ελεγμένων ανώτερων γενετικά ταύρων του εξωτερικού μπορούμε να παράγουμε μοσχίδες αντικατάστασης υψηλού γενετικού επιπέδου, θα πρέπει να τεθεί στόχος η αύξηση της διαθεσιμότητας των μοσχίδων αντικατάστασης στις ελληνικές αγελαδοτροφικές μονάδες.
- Η Γενετική Βελτίωση στις προηγμένες κτηνοτροφικά χώρες πραγματοποιείται από τις οργανώσεις των παραγωγών με την στήριξη των αντίστοιχων Υπουργείων, των Πανεπιστημίων και των Ερευνητικών Ιδρυμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, ο συντονιστικός ρόλος μιας Κεντρικής Οργάνωσης των Ελλήνων κτηνοτρόφων με στόχο την μεταφορά αρμοδιοτήτων από το ΥΠΠΑΤ στους παραγωγούς, αναμένεται να είναι ουσιαστικός.
- Τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται σε μια αγελαδοτροφική μονάδα για την ικανοποίηση των στόχων της προστασίας του περιβάλλοντος, της ευζωίας των ζώων και της ασφάλειας του παραγόμενου γάλακτος πρέπει να αποτελούν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα κτηνιατρικής και ζωοτεχνικής διαχείρισης. Ένα πρόγραμμα – σύστημα που θα προϋποθέτει υλοποίηση συγκεκριμένων απαιτήσεων σε υποδομές και διαδικασίες, τήρηση συγκεκριμένων αρχείων αξιολόγηση και έλεγχο Ο

εξοπλισμός των εκτροφών με ολοκληρωμένα συστήματα ηλεκτρονικής καταγραφής όλων των πληροφοριών που αφορούν την λειτουργία της εγκατάστασης και την παραγωγή του γάλακτος ώστε γρήγορα να ανιχνεύονται προβλήματα και μεταβολές που θα προκύπτουν, θα καταστήσουν αποτελεσματικότερη την παρέμβαση. Παράλληλα η κωδικοποίηση του προϊόντος της εκτροφής, δηλαδή η ταυτοποίησή του με τις πιο πάνω πληροφορίες που μπορούν να επεκταθούν στην διακίνηση και στον καταναλωτή θα ικανοποιούν και τις βασικές απαιτήσεις του συστήματος ιχνηλασιμότητας. Εξάλλου η κατάλληλη σήμανση των τροφίμων ΖΠ διευκολύνει την επιθυμία των καταναλωτών να επιλέγουν τρόφιμα, έχοντας την κατάλληλη πληροφόρηση σχετικά με τις συνθήκες παραγωγής συλλογής και διακίνησης.

- Εγγενές πρόβλημα είναι το υψηλό κόστος παραγωγής εξαιτίας του ξηροθερμικού κλίματος της χώρας και της διατροφικής βάσης του παραγωγικού συστήματος που την αποτελούν συγκομιζόμενες και στην πλειονότητα αγοραζόμενες και εισαγόμενες ζωοτροφές και τεχνολογία, καθώς και η αργή προσαρμογή των παραγωγών και των γεωτεχνικών στα προβλήματα της διαχείρισης των μεγάλων αγελαδοτροφικών μονάδων. Ένα μεγάλο μέρος όμως της σημερινής δραματικής κατάστασης οφείλεται επίσης και στις ουσιαστικές παραλείψεις της πολιτείας δηλαδή στη μη επίλυση χρόνιων προβλημάτων του κλάδου (αδειοδότηση των μονάδων, χωροταξικό - έλλειψη σαφούς πολιτικής αγροτικής γης, η μόνιμη απειλή της εισαγωγής γάλακτος από το εξωτερικό και η αδυναμία εφαρμογής ουσιαστικών προγραμμάτων διαχείρισης και γενετικής βελτίωσης των πληθυσμών).
- Ο πιο σημαντικός κρίκος της αλυσίδας στο κύκλωμα της παραγωγής και διάθεσης του γάλακτος είναι οι καταναλωτές καθώς ζούμε σε μια κοινωνία και οικονομία που κατευθύνεται από αυτούς. Είναι γνωστό πως ο Έλληνας καταναλωτής, είτε ζει σε αστικό χώρο είτε στην ύπαιθρο, υποστηρίζει τα εντόπια προϊόντα και θέλει τη στήριξη του αγροτικού κλάδου με τα μέλη του οποίου έχει ακόμη πολλούς συγγενικούς δεσμούς. Ο καταναλωτής δικαιούται να γνωρίζει τις συνθήκες παραγωγής, την προέλευση και την ποιότητα των προϊόντων που καταναλίσκει ώστε να εκτιμά την τιμή που ζητείται να καταβάλλει. Το γάλα είναι ένα ιδιαίτερο προϊόν που δεν πρέπει να το θέσουμε κάτω από τους κανόνες της παγκοσμιοποίησης. Ιδιαίτερα το νωπό γάλα πρέπει να παράγεται και να καταναλίσκεται όσο γίνεται πιο σύντομα και πιο κοντά στον τόπο της παραγωγής του. Τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας που παράγονται για λογαριασμό των αλυσίδων καταστημάτων και διατίθενται μέσω του δικτύου τους όταν δεν παράγονται από Ελληνικό γάλα δημιουργούν σοβαρό πρόβλημα λόγω της

χαμηλής τιμής διάθεσής τους.

- Η ελληνική αγορά γάλακτος και γαλακτοκομικών στρεβλώνεται επίσης από το μεγάλο όγκο των εισαγωγών και αυτό γιατί η ζήτηση για το φρέσκο γάλα έχει σημειώσει κάμψη με αντιστρόφως ανάλογη πορεία για το γάλα υψηλής παστερίωσης το οποίο σε μεγάλο ποσοστό εισάγεται. Είναι φανερό πως στον πόλεμο τιμών στην αγορά των γαλακτοκομικών τα σούπερ μάρκετ και οι γαλακτοβιομηχανίες αναζητούν και εξασφαλίζουν την εισαγωγή φθηνής πρώτης ύλης και προϊόντων γάλακτος προκειμένου να ανταποκρίνονται στον ανταγωνισμό και να διατηρούν τα μερίδιά τους στην αγορά.
- Η πρόσφατη εφαρμογή των μέτρων για την αναγραφή του είδους και της προέλευσης της πρώτης ύλης και τη διαφοροποίηση της τοποθέτησης των προϊόντων στα ράφια των σούπερ μάρκετ είναι σημαντικό βήμα στην κατεύθυνση της προστασίας των προϊόντων που παράγονται στην Ελλάδα και της αποφυγής ελληνοποίησης φθηνής εισαγόμενης πρώτης ύλης. Ταυτόχρονα όμως προκύπτει το συμπέρασμα πως η προοπτική της εγχώριας παραγωγής θα πρέπει να εξετάζεται ταυτόχρονα με την προοπτική της εξέλιξης της παραγωγής, της κατανάλωσης και των τιμών στις λοιπές χώρες της ΕΕ και διεθνώς.
- Η πορεία προς την πλήρη παγκοσμιοποίηση του γάλακτος δεν πρόκειται να ωφελήσει κανένα, ίσως ούτε ακόμη και τις μεγάλες αλυσίδες διανομής και διάθεσης που προς το παρόν φαίνεται να κερδίζουν τη μερίδα του λέοντος από τα κέρδη. Η στροφή προς τον καταναλωτή και η ενημέρωσή του για τις συνθήκες παραγωγής, διακίνησης και την ποιότητα το προϊόντος θα δώσει στο Ελληνικό γάλα και στον κλάδο της γαλακτοπαραγωγού αγελαδοτροφίας τη θέση που του αξίζει. Ταυτόχρονα η οργάνωση του κλάδου σε σύγχρονες βάσεις και η εφαρμογή εναλλακτικών τρόπων συσκευασίας και διάθεσης του γάλακτος θα τον προστατεύσει και θα εξασφαλίσει τη βιωσιμότητά του.
- Δεν αμφισβητούμε πως οι καταναλωτές έχουν δικαίωμα σε φθηνότερα προϊόντα και μάλιστα στην παρούσα οικονομική κρίση που περιορίζει το διαθέσιμο εισόδημα. Καθώς όμως συνεχίζεται η μείωση των τιμών καταναλωτή κάθε ελπίδα των παραγωγών για σταθεροποίηση ή ανάκαμψη των τιμών παραγωγού απομακρύνεται ολοένα και περισσότερο.
- Η παγκόσμια αγορά χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό μεταβλητότητας. Αντίστοιχα και οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές των αγορών της Ε.Ε. κυριαρχούνται κατά βάση από

την οικονομική κρίση. Η ζήτηση τυροκομικών ακολούθησε και αυτή αρχικά τη γενική τάση γεγονός που ήταν σημαντικό και οδήγησε σε μείωση της παραγωγής και των τιμών, δεδομένου ότι πάνω από το 40% του γάλακτος στην Ένωση μεταποιείται σε τυρί. Καθώς η Ευρώπη ανακάμπτει βραδέως παρατηρείται σταδιακή αύξηση της ζήτησης στην Ε.Ε. των τυριών και των νωπών γαλακτοκομικών υψηλής προστιθέμενης αξίας η οποία οδηγεί σε βραδεία αύξηση των τιμών παραγωγού, δεδομένης της μείωσης της παραγωγής που είχε προηγηθεί. Έτσι οι μεσο- και μακροπρόθεσμες εκτιμήσεις της ΕΕ για τα γαλακτοκομικά προϊόντα παραμένουν θετικές. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πρότεινε σειρά διαρθρωτικών μέτρων για τη σταθεροποίηση της αγοράς γαλακτοκομικών προϊόντων. Ανάμεσα σε αυτά είναι η παρέμβαση, οι ενισχύσεις για ιδιωτική αποθεματοποίηση και οι επιστροφές κατά τις εξαγωγές. Θα επιτρέψει επίσης την έγκαιρη καταβολή των άμεσων ενισχύσεων στους παραγωγούς, ενώ μόλις δρομολόγησε νέα σειρά προγραμμάτων προώθησης των γαλακτοκομικών προϊόντων τα οποία περιλαμβάνουν την αγορά του πλεονάσματος βουτύρου και την προώθηση του προγράμματος διανομής γάλακτος στα σχολεία έτσι ώστε περισσότερα σχολεία να αρχίσουν να παρέχουν γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα στους μαθητές. Στο πλαίσιο των σύγχρονων προκλήσεων είναι σκόπιμο να εξετασθεί ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη νέου τύπου συνεταιρισμού, για την απευθείας διάθεση γεωργικών προϊόντων και τροφίμων στους καταναλωτές. Από την προηγούμενη χρονιά, σε έκθεσή της, σχετικά με τις τιμές των τροφίμων στην Ευρώπη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπιστώνει ότι εντείνονται οι ανησυχίες για μια περαιτέρω έξαρση της αστάθειας των τιμών των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων. Επιπλέον, αν ληφθεί υπόψη, ότι στην ελληνική πραγματικότητα και σε ότι αφορά κρίσιμους κλάδους της αγρο-διατροφικής αλυσίδας (άλευρα, γαλακτοκομικά, ζωοτροφές, σπρωρολαχανικά), κυριαρχούν τα ολιγοπώλια (μύλοι, γαλακτοβιομηχανίες, μεγάλες αλυσίδες SM) και η εφαρμογή εναρμονισμένων πρακτικών (καρτέλ), όπως κατ' επανάληψη έχει καταγγελθεί και έχει αναγνωρισθεί δημοσίως, αντιλαμβάνεται κανείς ότι η κατάσταση είναι ανεξέλεγκτη και δυστυχώς, τίποτε δεν φαίνεται να μπορεί να διορθωθεί, οποιαδήποτε μέτρα κι αν ληφθούν από το κράτος ή την Ε.Ε.

- Η περίοδος της γενικότερης οικονομικής κρίσης που διανύουμε φέρνει, όσο ποτέ άλλοτε, το πρόβλημα στο προσκήνιο, γιατί είναι βέβαιο ότι αυτοί που πλήττονται περισσότερο στον αγώνα επιβίωσης, σε σχέση με τη λειτουργία της αγρο-διατροφικής αλυσίδας, είναι ακριβώς οι πρώτοι και οι τελευταίοι κρίκοι: οι παραγωγοί και οι καταναλωτές. Ένα νέο συνεταιριστικό μοντέλο αλληλέγγυας οικονομίας θα μπορούσε να έχει ως κεντρικός σκοπό να βρεθούν σε άμεση επαφή και συνεργασία παραγωγοί

και καταναλωτές. Το ζητούμενο, εν προκειμένω, είναι να σχεδιαστεί και να συσταθεί ένας συνεταιρισμός, που να αφομοιώνει τα κατάλληλα θεωρητικά, νομικά και λειτουργικά στοιχεία κι απ' τις τρεις παραπάνω μορφές και τελικά το διακύβευμα είναι να πετύχει ως απόπειρα διεύρυνσης και εμπλουτισμού του συνεταιριστικού θεσμού της αλληλέγγυας οικονομίας, στη βάση της δημοκρατικής λειτουργίας. Ο σχεδιασμός του συνεταιρισμού απαιτεί ριζοσπαστική προσέγγιση και είναι ανοικτός σε καινοτομίες, που είναι δυνατό να συμβάλλουν στην επίτευξη των σκοπών του.

- Τα κράτη-μέλη έχουν τη δυνατότητα να ανακαταλείμουν τις ενισχύσεις στον γαλακτοκομικό τομέα βάσει της περσινής συμφωνίας για το «διαγνωστικό έλεγχο», ενώ υφίστανται και αρκετές δυνατότητες στήριξης των γαλακτοπαραγωγών στο πλαίσιο της πολιτικής της αγροτικής ανάπτυξης. Παράλληλα η Επιτροπή συνεχίζει να εξετάζει την ύπαρξη πιθανών πρακτικών που νοθεύουν τον ανταγωνισμό στην αλυσίδα εφοδιασμού στον γαλακτοκομικό τομέα.
- Αντίστοιχα οι κορυφαίες αγροτοσυνεταιριστικές Ευρωπαϊκές οργανώσεις Cora και Cogeca με ανακοίνωσή τους, ζητούν να υπάρξει μια δυναμική ΚΑΠ και στο μέλλον, η οποία θα διατηρεί τις άμεσες ενισχύσεις προς τους αγρότες και θα διασφαλίζει έναν ακμαίο γαλακτοκομικό τομέα και την απασχόληση στις αγροτικές περιοχές. Σύμφωνα με τις παραπάνω οργανώσεις από την τιμή λιανικής πώλησης των γαλακτοκομικών προϊόντων, μόλις το 24% καρπώνονται οι παραγωγοί, ενώ πριν 10 χρόνια το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 31%.
- Στη χώρα μας, όσον αφορά την εξέλιξη του κλάδου της επεξεργασίας και μεταποίησης τα προσεχή χρόνια, εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει θετικές προοπτικές. Ιδιαίτερες προοπτικές εξέλιξης παρουσιάζουν τα προϊόντα υψηλής ποιότητας και προστιθέμενης αξίας, όπως είναι τα βιολογικά προϊόντα, το γάλα υψηλής παστερίωσης, το φρέσκο παστεριωμένο γάλα, το γιαούρτι ευρωπαϊκού τύπου και ειδικότερα το γιαούρτι με πρόσθετα και το παιδικό, τα επιδόρπια γάλακτος και το εμπλουτισμένο συμπυκνωμένο γάλα.
- Σε επίπεδο επιχειρήσεων, αναμένεται συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων του κλάδου, με σκοπό την παραγωγή ποικιλίας προϊόντων, την επέκταση των δικτύων διανομής τους, και γενικότερα την περαιτέρω ενίσχυσή τους στην ελληνική αγορά. Μέσα στους βασικούς στόχους του κλάδου είναι :
 - Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς του με μεγαλύτερη εξωστρέφεια, με διαφάνεια

- και με την διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας.
 - ο Η σταθερή και υψηλή ποιότητα και ασφάλεια των προϊόντων.
 - ο Η διατήρηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και
 - ο Ο μακροπρόθεσμος σεβασμός στο περιβάλλον.
- Αντίστοιχα στο τομέα της γαλακτοπαραγωγής αναμένεται να υπάρξει ένα σαφές πλαίσιο για τη συλλογική διαπραγμάτευση της τιμής της πρώτης ύλης. Αυτό μπορεί να συνδυαστεί με κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις συμβατικές σχέσεις μεταξύ γαλακτοπαραγωγών και βιομηχανίας και με μία νομοθεσία πλαίσιο προς αποφυγή άδικων συμβατικών πρακτικών. Αναγκαία είναι και η βελτιωμένη διαφάνεια της αγοράς.

Συνοψίζοντας παρατηρούμε τα εξής:

Θα πρέπει να δούμε τα προβλήματα του κλάδου συνολικά και όχι αποσπασματικά. Η γαλακτοπαραγωγική αγελαδοτροφία στη χώρα μας χρειάζεται συνολική οργάνωση ως κλάδος και προσαρμογή της οργανωτικής δομής της στις σύγχρονες αντιλήψεις. Για να πετύχουμε χρειάζεται συλλογική προσπάθεια και αλληλοκατανόηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων, παραγωγών, βιομηχανιών γάλακτος και αλυσίδων διανομής.

Οι παράγοντες που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι, η σημερινή κατάσταση και τα προβλήματα του κλάδου και οι προβλεπόμενες εξελίξεις στην ΕΕ ενώ οι στόχοι που θα τεθούν θα έχουν γνώμονα τη μεγιστοποίηση της οικονομικής και κοινωνικής ωφέλειας για τους αγελαδοτρόφους, λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες απαιτήσεις (περιβάλλον – κλιματικές αλλαγές κλπ.).

Χρειάζεται στρατηγικός σχεδιασμός και συνεπής εφαρμογή του για να αντιμετωπίσουμε την ιστορική κρίση στην οποία βρισκόμαστε. Αυτή τη στιγμή προτεραιότητα έχει η θωράκιση της εντόπιας παραγωγής. Η στρατηγική πρέπει να είναι η αναγόρευση του αγρο-διατροφικού τομέα ως την πραγματική βαριά βιομηχανία της χώρας που θα έχει ικανοποιητική αυτάρκεια για να καλύψει τις ανάγκες του εντόπιου πληθυσμού και των εκατομμυρίων τουριστών με υψηλής ποιότητας εγχώρια προϊόντα. Προς αυτή την κατεύθυνση η εφαρμογή της αναγραφής της προέλευσης των συστατικών στη σύνθεση των γαλακτοκομικών προϊόντων είναι ουσιαστικό βήμα. Ταυτόχρονα επειδή δεν πρέπει να επικαλούμαστε μόνον τον πατριωτισμό των Ελλήνων να καταναλίσκουν τα εγχώρια προϊόντα, πράγμα που το κάνουν άλλωστε, χρειάζεται και ενημέρωση που πρέπει να

αρχίσει από τα σχολεία.

Ως γενικό συμπέρασμα προκύπτει πως η γαλακτοπαραγωγική αγελαδοτροφία στη χώρα μας χρειάζεται προσαρμογή της οργανωτικής δομής σε σύγχρονη, πλαισίωση με φορείς τεχνικής στήριξης του κλάδου και δημιουργία δομών συνεργασίας των παραγωγών με τις βιομηχανίες γάλακτος, τις αλυσίδες διανομής και διάθεσης και τους καταναλωτές.
